INSPECTIERAPPORT 2024

Historische Tuin- en parkaanleg “De Horte”
Poppenallee 39
7722 KW DALFSEN

Groenwacht Nederland
Kleermakersgilde 57
8253 HA Dronten
[redacted]
www.groenwachtnederland.nl
copyright © 2024 Groenwacht Nederland
Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden zonder toestemming van de eigenaar.

INSPECTIERAPPORT

Objectgegevens

Object:	Historische tuin- en parkaanleg De Horte
Gemeente:	Dalfsen
Monumentnummer:	526304
Oorspronkelijke functie:	Historische park- en tuinaanleg

Inspectiegegevens

Inspectienummer:	526304.2024.02
Inspectie uitgevoerd door:	[redacted] en [redacted]
Datum inspectie:	16-07-2024

Algemeen

Onderstaand rapport richt zich op het in beeld brengen van de huidige onderhoudsstaat en beeldkwaliteit van het groene monument en het behoud van de aanwezige monumentale waardes. Dit kan zowel het specifieke element als ook het beoogde streefdoel op moment van aanleg zijn.
Bij de schouw op de beeldkwaliteit zal steeds de afweging gemaakt moeten worden wat behoudenswaardig is. Of de leeftijd van de elementen waaruit een onderdeel is opgebouwd, of de uitstraling die was voorzien op het moment van aanleg. Niet alle onderdelen zijn meer te beheren als ooit bedoeld.
De inspectie op de onderhoudsstaat richt zich op de weergave van de huidige kwalitatieve staat van de elementen, de mate waarin deze worden verzorgd en aandachtspunten voor het toekomstige beheer. Dit is uiteraard sterk afhankelijk van de mogelijkheden van inzet die voor handen is, het beoogde streefbeeld en de prioritering van de verschillende waarden (cultuur, natuur of recreatie).
Daarnaast worden waar mogelijk ook de nog als relict herkenbare elementen vermeld. Het is, ondanks dat deze onderdelen niet meer in het huidige beheer zijn opgenomen, wel goed de locatie en omvang van deze elementen vast te leggen.

Uitsluitingen inspectie

In het rapport wordt de huidige staat van het gehele monument weergegeven. Bewerkingen nodig voor het in stand houden zijn per element genoemd. Het rapport is geen beheerplan, maar een weergave van de huidige situatie.
Tijdens de inspectie worden bomen slechts van afstand gecontroleerd. De rapportage betreft geen VTA of gelijkwaardige boomcontrole. Daarnaast blijft de inspectie een momentopname en is elk groen monument onderhevig aan veranderingen als gevolg van weer, aanpassingen in de omgeving en het afnemen van vitaliteit als gevolg van leeftijd.

Beeld- en kaartmateriaal

Alle in het rapport gebruikte foto's zijn gemaakt tijdens de genoemde opnamedata, of tussentijdse ijk- en overlegmomenten.
Afbeeldingen: Groenwacht Nederland, tenzij anders vermeld.

Bijlagen

- fotobladen;
- toponiemenkaart;
- vakken- en afdelingenkaart.

Omschrijving monument

Het beschermde monument de Horte betreft een grootschalige ontginningsaanleg grotendeels nog in formele stijl van bossen en weiden doorsneden door lanen. Ondanks het handhaven van deze strakke verkaveling heeft er toch ook een continue ontwikkeling plaats gevonden in door de eeuwen gangbare tuinstijlen. Meest opvallend daarvan is de bewaard gebleven laag uit de landschappelijke periode. Daarbij zijn niet alleen dicht bij het huis, maar ook als grote wandeling door de bossen diverse slingerende wandelpaden aangelegd, waterlopen aangepast en boomsoorten toegevoegd die qua bladverkleuring een blikvanger vormden in de beleving.

Inspectie-indeling

Voor inspectie is de aanleg opgedeeld in afdelingen waar deze duidelijk veranderen van typologie of karakter. Indien nodig voor het vergemakkelijken van de verwijzing of indien nodig op basis van een duidelijk andere invulling onderverdeeld in vakken. Deze vakindeling is terug te vinden op de vakken-afdelingenkaart in de bijlage. De aanleg is voor inspectie opgedeeld in:

- laan 1, oprijlaan vanuit het noorden;
- laan 2 en 3, toegangslanen naar het huis en de boerderij;
- laan 4, vervolg oprijlaan als verbinding met het westen (Wythem);
- laan 5, wandellaantje uit ontginning op een hoogteril;
- laan 6, buitenlaan langs de noordzijde van de westelijke bossen;
- laan 7, “Zandlaan” als dwarslaan haaks op de oprijlaan;
- laan 8, wandellaan tussen het Engelse park en de Zandlaan (laan 7);
- laan 9, “Groene laan” als verbinding naar het oosten;
- laan 10, dwarslaan als schietbaan, met aan de zuidzijde de “Kogelvanger”;
- laan 11, laan langs de oostzijde als overgang naar buitenplaats De Mataram;
- afd. 1, aanleg rond het hoofdhuis;
- afd. 2, de “Binnentuin” als omgracht tuineiland voor het huis;
- afd. 3, het “Engelse werk” park in landschappelijke stijl;
- afd. 4, de weiden rondom het huis, met daarin een landschappelijk vergraven watergang;
- afd. 5, westelijke bossen met de restanten van de historische wandeling;
- afd. 6, oostelijke bossen en weiden met de historische wandeling.

Samenvatting inspectie

Beeldkwaliteit

De beeldkwaliteit is redelijk tot goed. Er wordt veel moeite gedaan de oorspronkelijke indeling te bewaren en de hoogwaardige siergedeelten worden intensief verzorgd. Plaatselijk, vooral in de buitenrand komen elementen voor die een iets ruigere uitstraling hebben als gevolg van het beheer uit vorige eeuw gericht op ecologische waarden. Daardoor ontbreken enkele elementen uit de oorspronkelijke wandeling.

Onderhoudsstaat

In het dagelijks beheer speelt het behoud van de wandeling over de buitenplaats een grote factor. Er wordt veel moeite gedaan het oorspronkelijke ontwerp en de invulling te bewaren. Naast inzet op regelmatig beheer van de paden zijn in de afgelopen jaren diverse zichtbanen vrijgemaakt van opslag, paden beter vrijgesteld en is een driepuntsbrug hersteld.

Conditie

De conditie van het monument is redelijk. Deze is in afgelopen periode sterk vooruit gegaan door inzet op groot herstel.

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies a. Laan 1 “Oprijlaan”
ALGEMEEN		Oprijlaan naar het hoofdhuis vanaf de Poppenallee. In lijn met een formele indeling loopt de laan haaks op de toegangsweg, knikt ter hoogte van de aanleg bij het huis om als dwarsas voor het huis met zicht op de huisplaats en binnentuin. Dit laatste dwarse deel vormt ook onderdeel van een lange zichtas over de aanleg. In de knik van de laan is later het “Witte huis” opgetrokken, vanuit hier naar het westen een lang doorzicht door laan 1c en laan 4. Voor inspectie is de laan opgedeeld: - laan 1a, de aanvang; - laan 1b, het vervolg tot de knik; - laan 1c, de dwarsas voor het huis.	
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, bermen, parkweiden, ruigten in parkbossen en ruigten langs waterlopen			
Bermen/Graspaden			
- laan 1, bermen	G	De laan vormt de toegang tot de buitenplaats. In een mengvorm met ecologisch beheer worden de binnenbermen meer regelmatig gemaaid passend bij een verzorgde uitstraling en is op de buitenbermen ruimte voor kruidenrijke ruigte ten behoeve van de natuurwaarden.	Jaarlijks: ○ blad ruimen binnenbermen ○ de binnenberm tot de boomrij regelmatig maaien en afvoeren ○ 1-2x maaien en afvoeren buitenberm ○ daarbij bijmaaien 181 obstakels (boomvoeten en palen)
92.07 LAANBEPLANTINGEN			
92.07 Laanbeplantingen			
Laan 1a-b			
- laanbeeld	G	Eens vervangen regelmatig begeleiding. Fraai zijn de 2 aanvangsbomen aan de Poppenallee, welke bewust zijn gespaard, maar helaas niet zijn opgenomen in het monument.	
- begeleiding, zomereik 77 stuks oudere en jonge inboet, (10-20 m[1])	R	Langs beide zijden een begeleiding uit eens opnieuw aangeplante zomereik. Aandachtspunten: - als gevolg van schaduw soms een wat gedrukte kroon; - om het stammenverband te behouden is uitval regelmatig ingeboet. Deze exemplaren hebben het zwaar vanwege lichtconcurrentie.	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei, dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging)

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies a. Laan 1 "Oprijlaan"
Laan 1c			
- laanbeeld	M	Oorspronkelijke dubbele begeleiding aan weerszijden. Het beeld begint te verstoren door uitval en wijkt af van een verwacht beeld als entree tot het huis. In het beheer is lang vast gehouden aan het bewaren van dode bomen vanwege de natuurwaarden.	
- begeleiding, linde 66 stuks (>20 m[1])	S	Aan de noordzijde een dubbele rij over de volle lengte. Aandachtspunten: - de steile opgaande bomen zijn op haar retour; - regelmatig een stamstuk of dood exemplaar; - in de oorspronkelijke h.o.h-afstand is veel uitval te zien; - over grote delen ontbrekende rij.	Periodiek: ○ controleren op dood hout, valgevaarlijke situaties als gevolg van aantasting ○ stamopslag en ingroei verwijderen ○ uitgaan van gehele vervanging om de oorspronkelijke korte h.o.h-afstand te behouden ○ daarbij dan ook de inmiddels weggevallen bomen herplanten
- begeleiding, zomereik 25 stuks (> 20 m[1])	M	Aan de zuidzijde oorspronkelijk een dubbele rij eiken. Aandachtspunten: - ook hierin regelmatig uitval in de rijen; - opnieuw een dood exemplaar; - ingroei van klimop welke wel regelmatig verwijderd is; - veel bastschades. Hoewel de eiken met regelmatige controle langer gehandhaafd kunnen worden ook in de fase van retour hebben deze bomen indien behouden een nadelige invloed op eventuele inboet.	Periodiek: ○ controleren op dood hout en ingroei verwijderen ○ uitgaan van gehele vervanging in combinatie met de linden, zie boven om de oorspronkelijke korte h.o.h-afstand te behouden
laan 1c, beuk 10 stuks oud (>20 m[1]) 10 stuks vervangers langs het pad (10-20 m[1])	R	In de bocht naar laan 1b een verbreding in de aanplant. Hier is aan de zuidzijde oorspronkelijk als eens een buitenrij van beuk toegevoegd (monumentaal van leeftijd). Na uitval is op de zuidelijke berm ook een vervanging doorgevoerd in beuk.	Periodiek: ○ verzorging algemeen ○ NB dit deel handhaven bij vervanging
92.10 ZICHTASSEN/LIJNEN			
92.10 Zichtassen en -lijnen			
- laandoorzicht	R	In de afgelopen periode is veel van de verstorende hulst in de berm van laan1c afgezet.	○ door regelmatig maaien te beheren

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies a. Laan 1 “Oprijlaan”
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN			
92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen			
92.13 Bestrate paden			
- rijpad, asfalt	G	Over de volle lengte van de laan een rij-pad.	Jaarlijks: ○ 2x blad ruimen pad

Foto 01. Oprijlaan met zicht op laandeel 1c

Foto 02. Zicht over de weide naar laandeel 1c; links de laanbomen van laandeel 1b

Foto 03 en 04. De oprijlaan 1a vanaf de Poppenallee

Foto 05. De linden en eiken van laandeel 1c; aan het eind zicht op het 'Witte Huis'

Foto 06. De lindenrij tegen het weiland 4b

Foto 07. Veel uitval en gebreken aan de linden

Foto 08. Storende boom in het zicht vanuit laan 3

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies b. Laan 2 “Oprijlaan naar erf”
ALGEMEEN		Aftakking oprijlaan naar het erf ten oosten van het huis.	
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, bermen, parkweiden, ruigten in parkbossen en ruigten langs waterlopen			
Bermen/Graspaden			
- laan 2, bermen	G	Als gevolg van de boomkronen schrale kruidenberm op bladstrooisel.	Jaarlijks: ○ 1x blad ruimen ○ 2x maaien en afvoeren maaisel ○ 2x bijmaaien 71 obstakels (boomvoeten en hekwerken) ○ plaatselijk iets ondergroei vanuit opslag afzetten
92.07 LAANBEPLANTINGEN			
92.07 Laanbeplantingen			
- laanbeeld	G	Zeer regelmatige begeleiding en open laanbeeld.	
- begeleiding, beuk 69 stuks monumentaal (>20 m^1)	R	Langs beide zijden een begeleiding uit dubbele rij monumentale beuk. Aandachtspunten: - incidenteel uitval of een dood exemplaar; - incidenteel een jonge boom uit inboet.	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging, stam- en wortelopslag knijpen of verwijderen, ingroei klimop verwijderen, etc.) ○ inboet in de schaduw zal zeer lastig zijn
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN			
92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen			
92.13 Paden met losse toplaag			
- laan 1, gebroken puin	G	Rijpad uit oorspronkelijk halfverharding. Dit is door het gebruik verdicht tot een bijna volledige verharding.	Jaarlijks: ○ 2x blad ruimen ○ rekening houden met aanvullen ter plaatse van kuilen ○ rekening houden met incidenteel ingroei verwijderen

Foto 09. Vogelvlucht met zicht op laan 2 richting het erf vak 1f

Foto 10. Zicht door de laan in de richting van het erf; zicht vanaf laan 1c

Foto 11. Zicht vanaf het erf

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies c. Laan 3 “Oprijlaan naar het huis”
ALGEMEEN		Vervolg van de oprijlaan naar het huis langs de westzijde van de binnentuin.	
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, bermen, parkweiden, ruigten in parkbossen en ruigten langs waterlopen			
Bermen/Graspaden			
- laan 3, bermen	G	Vrij schrale kruidenrijke berm. Vooral aan de westzijde iets meer ontwikkeld als gevolg van de geringe lichtinval.	Jaarlijks: ○ 1x blad ruimen bermen ○ 2x maaien en afvoeren maaisel ○ 2x bijmaaien 72 obstakels (boomvoeten en hekwerken)
92.07 LAANBEPLANTINGEN			
92.07 Laanbeplantingen			
- laanbeeld	G	Zeer regelmatige begeleiding en open laanbeeld.	
- begeleiding, beuk 70 stuks monumentaal (>20 m[1])	R	Langs beide zijden een begeleiding uit dubbele rij monumentale beuk. Opvallend in bruine beuk aan de oostzijde. Aandachtspunten: - incidenteel iets opslag op de voet.	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging, stam- en wortelopslag knijpen of verwijderen, ingroei Klimop verwijderen, etc.)
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN			
92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen			
92.13 Bestrate paden			
- laan 3, rijpad asfalt	G	Rijpad naar het huis en het erf ten westen daarvan.	Jaarlijks: ○ 2x blad ruimen pad

Foto 12. Vogelvlucht met zicht op de bruine beuken van laan 3

Foto 13. Zicht door de laan vanuit laan1c; op de achtergrond de 'tuinmanswoning-koetshuis'

Foto 14. Zicht door de laan; links het kantoor

Foto 15. Eind van de laan met toegang tot het voorplein

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies d. Laan 4 “Oprijlaan west”
ALGEMEEN		Vervolg van de oprijlaan (laan 1) naar het westen over de Emmertochtsloot. Dit is tevens een verbinding naar het westen (nu enkel als fietspad). Voor inspectie is de laan opgedeeld: - laan 4a, deel tussen laan 1 en de Emmertochtsloot; - laan 4b, gedeelte voorbij de watergang. Dit deel is meer een boslaan en kent niet de uitstraling zoals de oprijlanen.	
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, bermen, parkweiden, ruigten in parkbossen en ruigten langs waterlopen			
Bermen/Graspaden			
- laan 4a, bermen	R	De aanvang van deze laan ligt nog binnen de parkomgeving van het huis, maar is door natuurlijk beheer wat verruigt. Aan de noordzijde een vrij open schrale berm tot de 2e boomrij. Aan de zuidzijde is de binnenberm tot de eerste boomrij regelmatig gemaaid. De berm tussen de boomrijen en de buitenberm is verruigd en ingegroeid met heesters. Opvallend is dat ook de buitenrij van laanbomen aan deze zijde minder regelmatig is en ook is uitgebreid met incidenteel een 3e rij. Mogelijk was in de landschappelijke fase hier meer een grillige bosrand gewenst dan het beeld op een open laan.	Jaarlijks: ○ 1x blad ruimen binnenbermen en berm tussen de 1e en 2e boomrij ○ 2x maaien en afvoeren maaisel binnenberm en berm tussen de 1e en 2e boomrij ○ 2x maaien en afvoeren maaisel buitenberm noordzijde ○ 1 a 2x maaien buitenberm zuidzijde. Dit bestaat vooral uit bijmaaien 3e boomrij en heesters ○ bij het maaien van de open bermen rekening houden met bijmaaien boomvoeten, 42 obstakels
- laan 4b, binnenbermen/graspad	R	De berm tot de boomrijen is regelmatig gemaaid als kruidenrijke grasberm. Daarbij wordt ook de volle padbreedte gemaaid als graspad. De buitenberm is beheerd als ruigte. Aandachtspunten: - op de buitenberm geaccepteerde verhoutende opslag. Dit groeit in het laanbeeld wat als doorzicht verstoord raakt.	Jaarlijks: ○ 1x blad ruimen bermen ○ 2x maaien en afvoeren maaisel pad en binnenbermen ○ 2x bijmaaien 168 obstakels (boomvoeten uitmaaien)
92.07 LAANBEPLANTINGEN			
92.07 Laanbeplantingen			
- laanbeeld	R	Als totaalbeeld vanaf de uiteinden goed, maar door onregelmatige begeleiding in het westelijke deel plaatselijk onvolledig.	

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies d. Laan 4 “Oprijlaan west”
- laan 4a, begeleiding, beuk en zomereik 47 stuks monumentaal maar met vrij ielige opgaande kroon (10-20 m[1])	R	Aan de noordzijde een regelmatige begeleiding uit beuk in dubbele rij. Aandachtspunten: - incidenteel uitval in de rijen; - vrij opgaande open kronen. Aan de zuidzijde binnenrij van beuk en eik waaronder zware monumentale exemplaren. In de 2e rij vooral eik, monumentaal, maar ook oudere inboet. Als 3e rij vooral eik, maar ook bomen uit gehandhaafde opslag. Aandachtspunten: - incidenteel slechte exemplaren; - redelijk veel uitval in de binnenrij en oorspronkelijke 2e rij; - de bomen van de 3e rij (buitenwand) hebben een erg éénzijdige kroon ontwikkeld richting het zuiden (open zijde).	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging, stam- en wortelopslag knijpen of verwijderen, ingroei verwijderen, etc.)
- laan 4b begeleiding, zomereik 168 stuks inboet (10-20 m[1])	R	Dit laandeel is in verschillende fasen herplant. Er komen duidelijk oudere bomen voor maar de meerderheid lijkt circa 20-30 jaar. Aandachtspunten: - regelmatig uitval in de jongere bomen welke slecht te herstellen is vanwege de geringe lichtinval; - de zuidelijke rij loopt iets voor en groeit in, in de kronen van de noordelijke jongere rij.	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging) ○ daarbij concurrentie in de kronen tegengaan door de kronen van de zuidzijde iets terug te nemen ○ de bomen aan noordzijde zullen zich anders zeer onregelmatig ontwikkelen
92.10 ZICHTASSEN/LIJNEN			
92.10 Zichtassen en -lijnen - laandoorzicht	R	Wel in het deel net ten westen van de Emmertochtsloot ingroei van opslag, zie 92.02.	Periodiek: ○ rekening houden met afzetten van bewust gehandhaafde heesters op de buitenberm om verstoring te voorkomen
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN			
92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen *92.13 Paden met losse toplaag* - laan 4, zand	G	Pad met natuurlijk wandelspoor. In het beheer wordt ingroei van grassen geaccepteerd.	Jaarlijks: ○ 2x blad ruimen ○ rekening houden met aanvullen ter plaatse van kuilen

Foto 16. Vogelvlucht met laan 4 vanaf laandeel 1c tot aan de boerderij (links)

Foto 17 en 18. Zicht door laandeel 4a in de richting laan 1c

Foto 18.

Foto 19. Laandeel 4b in de richting van de boerderij

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies e. Laan 5 "Lindenlaantje"
ALGEMEEN		Wandellaan uit de ontginningsfase. Gelegen op een rug boven het naastgelegen bos en weide. Onderdeel van een wandeling door de landschappelijke inrichting rond de slingervijver (vak 4d). De wandeling is later verlegd naar het pad ten noorden van de laan.	○ voor de laan als geheel zijn grootschalige ingrepen nodig om het historische gebruik weer te herstellen ○ onderstaand is dit waar nodig verder toegelicht ○ in de beheermaatregelen is in eerste instantie uitgegaan van beheer in de huidige vorm (met ingrepen) ○ het kan zijn dat alles overwegend een grootschalig herstel/restauratie voor dit onderdeel beter passend is
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, bermen, parkweiden, ruigten in parkbossen en ruigten langs waterlopen			
Bermen/Graspaden			
- laan 5, bermen	R	De laan ligt als droge verhoogde uitloper langs de noordzijde van de grote zichtweide voor het huis. Na verlegen van het pad zijn de bermen niet regelmatig meer gemaaid. Er komt nog wel een wandelspoor voor. Aandachtspunten: - plaatselijk houtige opslag.	Jaarlijks: ○ maaien en afvoeren volle bermbreedte inclusief wandelpad ○ daarbij uitmaaien boomvoeten
92.07 LAANBEPLANTINGEN			
92.07 Laanbeplantingen			
- laanbeeld	M	Te zien aan de resterende oorspronkelijke bomen een oudtijds zeer korte hart-op-hart afstand. Waardoor in combinatie met de opgaande kronen in het smalle laantje een zeer strak laanbeeld aanwezig zal zijn geweest. Als gevolg van uitval is aan de oostzijde het grootste deel van de begeleiding uitgevallen en nog eens onregelmatig met eik ingeboet. Deze bomen zijn inmiddels ook monumentaal maar hebben geen vaste regelmaat.	○ voor een beeld passend bij het oorspronkelijke beeld zou het goed zijn de laan als geheel te herstellen ○ dat betekend verwijderen van alle resterende bomen en aanplant op een oude h.o.h-maat van ± 4,53 m[1]
- begeleiding, linde en zomereik 29 stuks monumentaal (>20 m[1])	M	Op het oog redelijk maar te verwachten toekomstige uitval. Langs beide zijden een begeleiding uit enkele rij. Aan de westzijde nog een restant oorspronkelijke linden van hoge leeftijd. Aan de oostzijde eens doorgepoot met zomereik. Aandachtspunten: - ondanks de doorpoot erg onregelmatige begeleiding; - in de linden terugloop in de kronen;	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging, stam- en wortelopslag knijpen of verwijderen, ingroei Klimop verwijderen, etc.) ○ voor langere termijn of bij wenselijk grootschalig herstel uit gaan van vervanging van alle bomen omdat bij handhaven van monumentale exemplaren in de rij op termijn

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies e. Laan 5 “Lindenlaantje”
		- regelmatig holtes in oude snoeiwonden; - op de voeten en snoeiwonden van de linden veel opslag; - de noordelijke rij van de eiken heeft een erg ielige opgaande kroon met zware dubbele toppen.	opnieuw onregelmatigheden zullen optreden bij uitval
92.10 ZICHTASSEN/LIJNEN			
92.10 Zichtassen en -lijnen - laandoorzicht	R	Het laantje is als relict bewaard. De functie van wandeling is overgenomen door het naastliggende pad. Het doorzicht is wel open gemaakt maar raakt gemakkelijk verstoord.	○ te herstellen door opschonen bermen, zie 92.02
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN			
92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen *92.13 Paden met losse toplaag* - laan 5, zand	-	Door het laantje is nog een oud wandelspoor aanwezig. Dit is echter niet meer als zodanig in gebruik.	○ bij wenselijk herstel rekening houden met aanvullen toplaag over het geheel ○ dan het pad op hoogte brengen met leemhoudend zand ○ daarna jaarlijks maaien met de bermen

Foto 20. Vogelvlucht met zicht op laan 5

Foto 21. Zicht langs de laan vanaf de oprijlaan 1a/1b

Foto 22. De nieuwe 'driewegbrug' aan het eind van de laan

Foto 23. Zicht langs de laan vanaf weiland 4b

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies f. Laan 6
ALGEMEEN		Buitenlaan langs de noordzijde van de westelijke bossen. Het oostelijk deel, laan 6a, sluit aan op de wandeling langs de slingervijver (vak 4a). Het westelijk deel is nu qua oorsprong wat lastig te achterhalen. In het huidige beheer als weinig gebruikt wandelpad. Op oude beelden is wel een begeleiding langs het noorden van de rabatbossen (afd. 5) te zien, maar onduidelijk is of dit een enkele rij of een aan beide zijden beplante laan betreft. In de huidige staat komt namelijk alleen aan de zuidzijde een rij monumentale beuk voor terwijl op foto's voor de oorlog juist aan de noordzijde van het pad een rij te zien is.	
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, bermen, parkweiden, ruigten in parkbossen en ruigten langs waterlopen			
Bermen/Graspaden			
- laan 6a, bermen	G	Schrale mosberm aan beide zijden. Aan de noordzijde op de overgang naar de watergang iets gevoeliger voor ontstaan van ruigte.	Jaarlijks: ○ 1x blad ruimen bermen ○ 2x maaien en afvoeren maaisel ○ 2x bijmaaien 64 obstakels (boomvoeten)
- laan 6b, bermen en pad	R	Het vervolg van de laan maakt geen onderdeel uit van de regelmatig gebruikte paden en word extensief beheerd. Voor de wandeling volstaat een smal wandelspoor. Aandachtspunten: - oudere opslag van waardevolle soorten als hulst worden dan uitgemaaid; - aan de noordzijde op de overgang naar de watergang/greppel komt riet voor. Dit kan snel verstorend werken.	Periodiek: ○ 1x 3 jaar de houtige opslag afzetten om verstoring in het laanbeeld te voorkomen Jaarlijks: ○ 1x blad ruimen pad en binnenbermen ○ 2x maaien en afvoeren maaisel pad en binnenbermen ○ 2x bijmaaien boomvoeten, 119 obstakels ○ 1x per jaar de buitenbermen maaien
92.07 LAANBEPLANTINGEN			
92.07 Laanbeplantingen			
- laanbeeld	R	Ondanks het ontbrekend van een rij langs de noordzijde van laan6b toch een fraai doorzicht van bijna 500 m[1].	○ belangrijk is vooral verstorende opslag in laan6b periodiek te verwijderen, zie bovengenoemd

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies f. Laan 6
- laan 6a begeleiding, beuk en zomereik 64 stuks monumentaal (>20 m[1])	R	Langs beide zijden een begeleiding uit enkele rij monumentale beuk. Aandachtspunten: - tussen de rijen enkele eiken, vooral aan de oostzijde; - gezien de dikte zijn dit waarschijnlijk gehandhaafde exemplaren uit de vorige begeleiding; - de beuken vertonen een vreemde kroon. Mogelijk als gevolg van de grondwaterstand is de top wat laag aangezet; - ook komen regelmatig dubbele toppen en niet ingekapselde wonden voor.	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging)
- laan 6b begeleiding, beuk 119 stuks monumentaal (>20 m[1])	R	Aan de zuidzijde van het pad een begeleiding uit enkele rij. Te zien aan de kronen heeft deze zicht ook als enkele rij ontwikkeld, want aan de noordzijde een lage kroonaanzet. Aandachtspunten: - regelmatig bomen met dubbele toppen of zware gesteltakken welke concurreren met de topscheut.	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging)
92.10 ZICHTASSEN/LIJNEN			
92.10 Zichtassen en -lijnen - laandoorzicht	R	Gevoelig voor verstoring van ingroei, maar als geheel een goed doorlopend beeld met regelmatige begeleiding.	○ bij het maaien van de bermen de opslag verwijderen
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN			
92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen *92.13 Paden met losse toplaag* - laan 6, zand	M	Over de volle lengte verdiept (uitgesleten) wandelspoor. Kwalitatief matig maar voor het huidig gebruik voldoende. Aandachtspunten: - regelmatig mosvorming dat niet verstorend is; - plaatselijk boomwortels in het oppervlak.	Jaarlijks: ○ 2x blad ruimen ○ rekening houden met aanvullen ter plaatse van kuilen en boomwortels ○ rekening houden met incidenteel ingroei verwijderen

Foto 24. Zicht door laandeel 6a vanaf de splitsing met laan 7a en…..

Foto 25……zicht door laandeel 6b

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies g. Laan 7 "Zandlaan"
ALGEMEEN		Dwarslaan langs de Emmertochtsloot. De ten zuiden van het huis lopende watergang is langs de laan gekanaliseerd. Waarschijnlijk is de laan nadien ook opnieuw aangeplant.	
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, bermen, parkweiden, ruigten in parkbossen en ruigten langs waterlopen			
Bermen/Graspaden			
- laan 7, bermen	G	Schrale open grasberm. Aandachtspunten: - de delen langs het bos zijn zeer schraal begroeid als gevolg van de bladlaag; - aan de oostzijde langs de watergang af en toe wat ruigte waarin ook meerjarige hulst.	Jaarlijks: ○ 1x blad ruimen bermen ○ 2x maaien en afvoeren maaisel ○ daarbij periodiek de houtige opslag afzetten ○ 2x bijmaaien 176 obstakels (boomvoeten)
92.07 LAANBEPLANTINGEN			
92.07 Laanbeplantingen			
- laanbeeld	G	Open en goed begeleid laanbeeld.	
- begeleiding, beuk 176 stuks monumentaal (>20 m^1)	R	Langs beide zijden een begeleiding uit enkele rij. Daarbij is de Sallandse roede als plantafstand gebruikt. Opvallend genoeg verspringen de rijen ten opzichte van elkaar. Aandachtspunten: - enkele bomen met aantasting van zwam; - incidenteel uitval in de rijen welke lastig is in te boeten.	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging)
92.10 ZICHTASSEN/LIJNEN			
92.10 Zichtassen en -lijnen			
- laandoorzicht	G		
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN			
92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen			
92.13 Paden met losse toplaag			
- laan 7, zand	R	Open zandbaan, waarin ruimte voor mossen. Aandachtspunten: - plaatselijk boomwortels in het oppervlak.	Jaarlijks: ○ 2x blad ruimen ○ rekening houden met aanvullen ter plaatse van kuilen en boomwortels ○ rekening houden met incidenteel ingroei verwijderen

Foto 26. Vogelvlucht van laan 7 in het westelijke deel van de buitenplaats

Foto 27. Zicht op laandeel 7a langs de wetering

Foto 28. Zicht door laandeel 7b; links ligt vak 4a met de slingerende beek

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies h. Laan 8
ALGEMEEN		Oud wandellaantje. In de oorspronkelijk wandeling verbinding tussen laan 7 en het Engelse parkje (afd. 3). Vanwege de functie van dat parkje als rustgebied voor wild heeft het laantje geen functie en verbinding meer.	○ belangrijk is het behoud van het oude relict door in lang-cyclisch beheer wel de ondergroei op te schonen en het open doorzicht te behouden
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, bermen, parkweiden, ruigten in parkbossen en ruigten langs waterlopen			
Bermen/Graspaden			
- laan 8, bermen	R	Ruigte. Daarbij wordt een open middenpad vrij gehouden van houtige opslag. Qua beheer verder extensief.	Periodiek inpassen in beheer ecologische waarden: ○ maaien en afvoeren pad en binnenbermen tot aan de laanbomen als behoud van het doorzicht (opslag verwijderen) ○ daarbij uitmaaien boomvoeten, 24 obstakels
92.07 LAANBEPLANTINGEN			
92.07 Laanbeplantingen			
- laanbeeld	R	Qua doorzicht als zichtelement belangrijk. Het is jammer dit geen onderdeel vormt van de rondwandeling, maar dit zou een te ingrijpende invloed hebben op het Engelse werk dat nu een belangrijk rustgebied vormt.	
- begeleiding, linde 24 stuks monumentaal (>20 m[1])	M	Langs beide zijden een begeleiding uit enkele rij monumentale bomen. In de landschappelijke fase is voor de bladkleur zomereik en Amerikaanse eik toegevoegd. Aandachtspunten: - zeer oude terugtrekkende kronen; - regelmatig dood hout, maar vanwege de afsluiting vormt dit geen gevaar; - bij onderhoud rekening houden met de lastige bereikbaarheid (veel handwerk).	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging, stam- en wortelopslag knijpen of verwijderen, ingroei Klimop verwijderen, etc.)
92.10 ZICHTASSEN/LIJNEN			
92.10 Zichtassen en -lijnen			
- laandoorzicht	R	Periodiek lang-cyclisch opgeschoond.	

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies h. Laan 8
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN 92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen *92.13 Paden met losse toplaag* - laan 8, zandpad	-	Het pad is niet meer in gebruik. Het wordt periodiek opgeschoond van val-hout en ingroei.	Periodiek: ○ schonen als zichtas

Foto 29. Einde van laan 8 (opname vanuit het ' Engelse park' vak 3a

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies i. Laan 9 "Groene laan"
ALGEMEEN		Oorspronkelijke oprijlaan vanuit het noordoosten. Deze sloot aan op de Marshoekersteeg. De laan is nu nog als wandellaan in gebruik en kent nog de aansluiting op de huidige oprijlaan (overgang laan1a-b).	
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, bermen, parkweiden, ruigten in parkbossen en ruigten langs waterlopen			
Bermen/Graspaden			
- laan 9, bermen	G	Vrij open en schrale mosberm. Aandachtspunten: - aandacht voor ruigte uit braam vanaf de naastliggende percelen.	Jaarlijks: ○ 1x blad ruimen bermen ○ 2x maaien en afvoeren maaisel ○ 2x bijmaaien 301 obstakels (boomvoeten en hekwerk)
92.07 LAANBEPLANTINGEN			
92.07 Laanbeplantingen			
- laanbeeld	G	Zeer fraai lang en open laanbeeld. Ondanks uitval en terugloop in de vitaliteit nog een regelmatige begeleiding.	
- begeleiding, beuk 129 stuks monumentaal grote kroon (>20 m[1]) 142 stuks monumentaal en inboet dunne kroon (10-20 m[1])	R	Langs beide zijden een begeleiding uit enkele rij. Historisch op een plantafstand van de Sallandse roede (4,53 m[1]). Aandachtspunten: - incidenteel teruglopend of dood exemplaar dat als stamstuk gehandhaafd is voor het laanbeeld en de natuurwaarden; - plaatselijk uitval in de rijen welke lastig in te boeten is; - plaatselijk bruine beuk in de rijen; - deels vorige eeuw eens vervangen begeleiding welke met vrij open kroon ontwikkeld is als gevolg van de schaduw.	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging, stam- en wortelopslag knijpen of verwijderen, ingroei Klimop verwijderen, etc.)
92.10 ZICHTASSEN/LIJNEN			
92.10 Zichtassen en -lijnen			
- laandoorzicht	G	Open beeld. Dit kan verstoord raken door uitgroei vanuit naast gelegen bosvakken. Aan de oostzijde is de overgang naar de Marshoekersteeg vervallen tot wandelspoor. Hier opslag van spar, waarbij er 2 in het eindbeeld van de laan groeien.	○ lang-cyclisch rekening houden met verwijderen verstorende ingroei

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies i. Laan 9 “Groene laan”
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN 92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen *92.13 Paden met losse toplaag* - laan 9, wandelpad zand	G	Pad in volle breedte als oude rijbaan. Het ligt vrijwel geheel in de schaduw en kent weinig ingroei.	Jaarlijks: ○ 2x blad ruimen ○ rekening houden met aanvullen ter plaatse van kuilen en boomwortels ○ rekening houden met incidenteel ingroei verwijderen

Foto 30. Vogelvlucht op het oostelijke deel met zicht op laan 9 richting het westen

Foto 31. Zicht door de laandeel 9b vanuit laan 11a

Foto 32. Laandeel 9a vanaf de splitsing met laan 10a

Foto 33. Laandeel 9a; zicht vanaf de oprijlaan laan 1b

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies j. Laan 10 "Schietbaan"
ALGEMEEN		Dwarslaan ten oosten van het huis. Gebruikt als schietbaan met kogelvanger in het zuiden van de beschermde aanleg. Voor inspectie opgedeeld in: - laan 10a, met nog een uitstraling als laan met regelmatige begeleiding; - laan 10b, met inmiddels onregelmatige begeleiding. Wel nog een bestand zeer oude bomen maar vooral aan de westzijde geen echte regelmaat. Daarbij moet er wel rekening mee worden gehouden dat dit deel al in de landschappelijke fase begin 20e eeuw wellicht verhakt is; - westelijk van laandeel 10b ligt een hakhoutstrook die doet vermoeden dat in de gedachte van de landschappelijke fase een afwisselende wandeling belangrijker was dan een regelmatige laan.	
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, bermen, parkweiden, ruigten in parkbossen en ruigten langs waterlopen			
Bermen/Graspaden			
- laan 10a, bermen	G	Schralere bladstrooisel laag waarin kruiden. Aandachtspunten: - aandacht voor houtige opslag op de buitenbermen.	Jaarlijks: ○ 1x blad ruimen ○ 2x maaien en afvoeren maaisel ○ daarbij periodiek een iets ruimere buitenberm uitmaaien om verstoring van het laanbeeld te voorkomen ○ 2x bijmaaien 49 obstakels (boomvoeten)
- laan 10b, bermen	R	Laandeel langs een weide waardoor meer ontwikkeling. De strook aan de westzijde is als hakhoutstrook recent geschoond. Hier nu vooral braam. Aandachtspunten: - in de ruigte ook houtige opslag en soorten als kamperfoelie welke gemakkelijk in het laanbeeld groeien.	Jaarlijks: ○ 1x blad ruimen ○ 2x maaien en afvoeren bermen langs pad ○ daarbij 2x bijmaaien 20 boomvoeten ○ de buitenberm af en toe afzetten om verruiging van het beeld te voorkomen, opgenomen bij 92.10 als beheer zichtas

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies j. Laan 10 "Schietbaan"
92.07 LAANBEPLANTINGEN			
92.07 Laanbeplantingen			
- laanbeeld, laan 10a	G	Laan 10a is open en kent een vrij doorzicht.	
- laanbeeld, laan 10b	R	Niet bedoeld als geheel begeleidde laan, maar als schietbaan periodiek vrijgesteld uit het hakhout.	
- laan 10a begeleiding, beuk 49 stuks monumentaal (>20 m[1])	R	Langs beide zijden een begeleiding uit vorige eeuw. Aandachtspunten: - opgaande maar hoge kronen.	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging)
- laan 10b begeleiding, beuk en zomereik 20 stuks monumentaal (>20 m[1])	R	Verspreid langs het pad, vooral aan de zuidzijde enkele gehandhaafde monumentale oude laanbomen. Aandachtspunten: - de bomen stammen uit de periode van voor herplant van laandeel 10a; - het betreffen alle zwaar ontwikkelde exemplaren.	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging)
92.10 ZICHTASSEN/LIJNEN			
92.10 Zichtassen en -lijnen			
- laandoorzicht	G	In lang-cyclisch beheer vrij te houden doorzicht op de kogelvanger.	Periodiek: ○ de vrijgestelde bermen 1x3 jaar maaien met bosmaaier en alle houtige opslag afvoeren ter verschraling
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN			
92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen			
92.13 Paden met losse toplaag			
- laan 10a, wandelpad zand	G	Pad in volle breedte. Het ligt vrijwel geheel in de schaduw en kent weinig ingroei.	Jaarlijks: ○ 2x blad ruimen ○ rekening houden met aanvullen ter plaatse van kuilen en boomwortels ○ rekening houden met incidenteel ingroei verwijderen
- laan 10b, wandelspoor	R	Verdiept spoor en iets onregelmatig.	Jaarlijks ○ 2x schonen van blad ○ rekening houden met plaatselijk aanvullen van zand

Foto 34. Zicht op de dwarsgerichte laan 10

Foto 35. Zicht door laandeel 10a in de richting van laan 9a

Foto 36. Laandeel 10b in de richting van laandeel 10a ……

Foto 37…..met aan het eind de 'kogelvanger'

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies k. Laan 11
ALGEMEEN		Buitenlaan aan de oostzijde. Voor inspectie opgedeeld in: - laan 11a, noordelijk deel; - laan 11b, zuidelijk deel. Laan 11a vormt nog een aansluiting tussen laan 9 (oprijlaan: "Groene laan") en de Marshoekersteeg (toegangsweg). Tot begin 20e eeuw kende dit laandeel twee delen met eigen functies: - naar het noorden een korte verbinding naar Marshoekersteeg en Papenallee; - naar het zuiden als aanvang van een laan om de buitenzijde van de oostelijk gelegen buitenplaats Mataram. Laan 11b is een laanrestant vermoedelijk uit een formele aanleg rond huize Mataram. Deze laan ligt nu als onderdeel van de grens tussen beide buitenplaatsen, maar sloot in oorsprong aan op laan 9 (Groene laan). Ongeveer 50 meter na aanvang van die laan takte laan 11 af als onderdeel van de wandeling om de grote weide (vak 6f). Bij aanleg van de landschappelijke wandeling op de Horte is het beginstuk aan de noordzijde komen te vervallen en opgenomen in het bos. Het is nog zichtbaar als bredere rabat in het bos (vak 6e). Aan de zuidzijde is nog wel een historische splitsing en verbinding tussen de buitenplaatsen aanwezig. Het pad loopt naar het zuiden over in de wandeling over de Mataram en naar het westen als inmiddels slingerpad uit de landschappelijke fase terug naar huis de Horte (vak 6g).	○ voor het historisch besef en behoud van de oude indeling is het te overwegen de rabat als aansluiting op laan 10 eens vrij te kappen als zichtas
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, bermen, parkweiden, ruigten in parkbossen en ruigten langs waterlopen			
Bermen/Graspaden - laan 11a, bermen	R	De bermen worden extensief beheerd als kruidenrijke ruigte. Aandachtspunten: - de functie als verbindingslaan is vervallen. Wel er ligt nog een wandelpad als verbinding naar buiten en naar de Mataram, maar de berm is sterk verruigd; - iets houtige opslag in het beeld.	Jaarlijks: ○ 2x maaien en afvoeren binnenbermen ○ 1x blad ruimen bermen ○ 1x maaien en afvoeren buitenbermen

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies k. Laan 11
- laan 11b, bermen	R	Open schrale kruidenrijke berm. Aandachtspunten: - op de buitenberm aan de westzijde (langs de weide) iets houtige opslag. Dit is ecologisch waardevol en passend zolang het niet te groot wordt en het zicht vanuit de laan verstoort; - op het uiteinde aan de zuidzijde versmalt de laan sterk. Hier op het talud van de watergang veel meerjarige opslag.	Jaarlijks: ○ 1x blad ruimen bermen ○ 2x maaien en afvoeren maaisel ○ 2x bijmaaien 126 obstakels (boomvoeten uitmaaien en hekwerk) Periodiek: ○ 1x 3 jaar de houtige opslag langs hek om de weide aan westzijde en de watergang aan de oostzijde afzetten
92.07 LAANBEPLANTINGEN			
92.07 Laanbeplantingen			
Laan 11a			
- laanbeeld	M	Niet echt een laanbeeld meer. Wel nog in onderbroken vorm de begeleiding, maar vooral door erg veel houtige ruigte op de berm meer als een bospad.	○ de verstoring verwijderen, zie bovengenoemd bij 92.02
- begeleiding, zomereik 30 stuks monumentaal oorspronkelijk (>20 m[1])	R	Oorspronkelijk langs beide zijden een begeleiding uit enkele rij eiken. Aandachtspunten: - na uitval nog ongeveer 50% aanwezig; - vooral aan de boszijde (west) veel uitval; - plaatselijk is als padbegeleiding een boom uit opslag gehandhaafd;; - veel bomen aan de oostzijde zijn scheef gezakt door de geringe berm tot het talud van de watergang; - de meeste oude kronen vertonen een weinig vertakte stijl opgaande opbouw; - redelijk veel dood hout.	Periodiek: ○ verzorging algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging, stam- en wortelopslag knijpen of verwijderen, ingroei Klimop verwijderen, etc.)
Laan 11b			
- laanbeeld	G	Regelmatig stammenbegeleiding. Het noordelijk deel is uitgebreid met een extra dubbele rij op de oostelijke berm. Daarbij is waarschijnlijk de oorspronkelijk binnenrij van de laan aan oostzijde komen te vervallen. Het kan zijn dat dit een bewuste ingreep t.b.v. de zichtas is.	○ aandacht voor kans op wegvallen begeleiding oostelijke berm zuidelijk deel
- begeleiding, beuk 64 stuks oudere inboet (>20 m[1])	R	Als restant van de oude formele laan een begeleiding uit enkele rij per zijde. Zoals boven genoemd komt over de helft van de lengte een dubbele buitenrij aan oostzijde voor. Merkwaardig is dat daarbij de binnenrij aan de oostzijde niet doorloopt. Aan de zuidzijde is de locatie van de binnenrij de enige mogelijke begeleiding	Periodiek: ○ verzorging opgaande bomen algemeen (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging, stam- en wortelopslag knijpen of verwijderen, ingroei verwijderen, etc.)

Rubriek	*	Toelichting	Hersteladvies k. Laan 11
		vanwege naast gelegen watergang. Aandachtspunten: - de bomen aan de oostzijde van het zuidelijke deel zijn bijna alle dood of al weggevallen; - in enkele van de oudere bomen opslag op de stam; - 1 exemplaar met vermoedelijk gevorderde aantasting van zwam.	○ voor de langere termijn of opnieuw inboeten van weggevallen exemplaren, ± 8 stuks Ø 10-12 ○ of deze rij eens geheel opnieuw vervangen ○ voor het laatste zal opsnoeien van de rij aan westzijde noodzakelijk zijn. En zelfs dan zullen de jonge bomen het erg zwaar krijgen ○ gezien de ontbrekende binnenrij aan oostzijde van het noordelijk deel, kan het ook een overweging zijn in het beheerplan op te nemen dat voor de toekomst na uitval in de oude bomen de laan dan eens in zijn geheel wordt herplant
92.10 ZICHTASSEN/LIJNEN			
92.10 Zichtassen en -lijnen - laandoorzicht	S	Zoals in de inleiding genoemd liep de laan in de oorspronkelijke aanleg rechtdoor naar laan 9. Dit deel is niet meer in beheer als open doorzicht.	Eenmalig: ○ vrijmaken oud laan doorzicht in vak 6e ○ daarbij rekenen op vellen bomen uit hakhout, ± 30 stuks Ø 20 cm ○ alle opslag op maaiveld afzetten (90 x 8 m¹) ○ daarna jaarlijks deze as uitmaaien
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN			
92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen			
92.13 Paden met losse toplaag - laan 11a, wandelpad zand	R	Open wandelspoor, waarop ingroei van de berm wordt geaccepteerd.	Jaarlijks: ○ 2x blad ruimen ○ rekening houden met aanvullen ter plaatse van kuilen en boomwortels ○ de ingroei wordt gemaaid met het opschonen van de binnenbermen
- laan 11b, wandelpad zand	G	Regelmatig wandelpad als grasbaan waarin een wandelspoor. Ingroei van grassen langs de randen is niet direct verstorend.	Jaarlijks ○ 2x schonen van blad ○ rekening houden met plaatselijk aanvullen van zand

Foto 38. Op de voorgrond laandeel 11a en langs de grens met de Mataram laandeel 11b

Foto 39. De beukenrijen van laandeel 11b op de splitsing met laan 11a en vak 6e

Foto 40. Laatste deel van laan 11b in de richting van vak 6g

Foto 41. Zicht door laandeel 11a in de richting van laandeel 11b

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies I. Afd. 1: Aanleg rond het huis
ALGEMEEN		Tuinaanleg rond het hoofdhuis. De aankleding van de directe omgeving van het huis kent meer een sobere landschappelijke stijl. Voor inspectie opgedeeld in: - vak 1a, voorplein; - vak 1b, achtertuin; - vak 1c, boomwand langs de gracht; - vak 1d, boomgroep tussen huis en koetshuis; - vak 1e, huisgracht; - vak 1f, erf; - vak 1g, notenweide.	
92.01 BOOMGAARDEN EN (LEI)FRUITCOLLECTIES			
92.01 Boomgaarden en leifruitcollecties			
- algemeen	-	De echte nutstuinfunctie lag meer op het tuineiland (afd. 2). Wel is achter het koetshuis een weide met oude boomgroep te zien. Dit betreffen vooral notenbomen.	○ opgenomen als boomgroep, 92.09
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, parkweides, bermen, ruigten parkbossen en walkanten waterlopen			
Gazons/Parkweides			
- vak 1a, voorplein, gazons	G	Gazons waarin stinzen.	Jaarlijks: ○ regelmatig maaien en afvoeren, afgestemd op de stinzen ○ 1x opschonen van blad ○ 2x bijmaaien boomvoet en trommels linden
- vak 1b, parkje, gazons	R	Weide met slingerpad als gazon beheerd. Aandachtspunten: - aangepast maaibeheer vanwege stinzen; - sterke vermossing; - schrale kwetsbare toplaag.	Jaarlijks: ○ regelmatig maaien en afvoeren ○ 1x opschonen van blad ○ bij herstel van de heestergroepen, zie 92.04, rekening houden met plaatselijk herstel van het gazon ○ daar rekenen op bodemverbetering en spitten
Kruidlaag/Ruigte parkbos			
- vak 1c, kruidlaag	R	Open schrale kruidlaag waarin wat opslag van heesters. Door uitval in de boomlaag iets meer ontwikkeld.	Jaarlijks: ○ de opslag dunnen en de delen met gras maaien en afharken (verschraling)
- vak 1d, kruidlaag	R	Ondergroei onder het eikenbosje uit klimop en vlier. Daaronder stinzen.	Jaarlijks: ○ de buitenranden maaien met het gazon van het voorplein

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies I. Afd. 1: Aanleg rond het huis
			○ de kruidlaag opschonen van opslag van bomen en heesters
- vak 1f, ruigte	G	Achter de schuren en hooiberg op het erf een natuurlijk beheerde ruigte.	Periodiek: ○ 1x 2 tot 3 jaar de kruidlaag maaien en afharken (ecologisch beheer)
- vak 1g, ruigte	S	De ruimte achter het koesthuis is lang in privébeheer geweest. Daarbij is de onderlaag ecologisch beheerd en verruigt.	Eenmalig: ○ de ruigte opschonen en maaibaar maken Daarna jaarlijks: ○ minimaal 2x maaien en afvoeren ○ eventueel een graspad uitmaaien
Bermen/Graspaden - vak 1f, pad naar boerderij	G	Vanaf het voorplein een brug naar het erf. Als verbinding met laan 2 een oud grindpad, nu beheerd als kruidenrijke berm met natuurlijk wandelspoor.	Jaarlijks: ○ 2x maaien en afvoeren
Walkanten/Oevers - vak 1e, oevers	R	Langs de oude Emmertochtsloot en de gracht natuurlijke oevers.	○ te beheren door maaien van de parkweide ○ voor de oevers langs de gesloten wanden (vak 1c, 1g en het Engelse werk) rekening houden met 1x 3 jaar maaien van de oeverlijn ter voorkoming van bomen uit opslag
92.04 HEESTERGROEPEN			
92.04 Heestergroepen - algemeen		Voor SIM komen enkel die heestergroepen in aanmerking, welke bepalend zijn in een (landschappelijke) aanleg en vanuit de ontwerpgedachte een belangrijke ruimtelijke functie vervullend op hun specifieke plek. Naast genoemd onderhoud is noodzakelijk voor het op maat of in vormhouden van heestergroepen. Het totaal vervangen van een aangetaste of uitgegroeide groep betreft restauratie en is nooit subsidiabel op grond van SIM.	Periodiek: ○ rekening houden met inboet na uitval ○ terugsnoeien of afzetten te ver uitgelopen heesters Jaarlijks: ○ bemesten en onkruidvrij houden ○ ongediertevrij houden ○ snoei uitgroei ○ water geven
- vak 1b, heestergroepen (kernwaarde)	S	Ten zuidwesten van het huis langs de wandelpaden en het gazon afwisselende borders, zowel in hoogte als samenstelling aangeplant voor de coulissen-werking (groenblijvend en bloeiend hout). Aandachtspunten: - de groenblijvende groepen op het gazon raken buiten maat. Bij terugsnoeien zullen de randen te open raken. Vooral de coniferen zullen daardoor nooit het beeld	Eenmalig (restauratie): ○ de wintergroene groepen op de gazons rooien en heraanplanten in de oorspronkelijke soorten ○ de bloeiende heesters langs de paden welke op wortelopslag opkomen afmaaien tot langs de paden een te maaien berm ontstaat ○ of deze groepen ook terugzetten en de zode rondom spitten ○ langs de buitenrand op de overgang naar het Koetshuis een

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies I. Afd. 1: Aanleg rond het huis
		terugkrijgen zoals bedoeld bij de aanleg; - de wand van bloeiend hout langs het pad naar het Engelse werk (afd. 3) is door de tijd doorgegroeid tot aan het pad. Van oorsprong was dit een buitenrand van het park met een berm langs het pad naar de brug. Soorten als kornoelje, ranonkel en sneeuwbes die in de kern oud zijn, zijn vanuit wortelopslag doorgegroeid tot een vlak vullende massa.	gedekte wand handhaven ○ in de omgeving van de brug naar het Engelse werk kleinere rondom gemaaide heestergroepen laten staan ○ voor de toekomst de wintergroene groepen door snoei op maat houden ○ de wanden van bloeiend hout door snoei op maat houden en verjongen, en de uitlopers buiten de groepen door regelmatig grasmaaien afzetten en ingroei van klimop verwijderen ○ rekening houden met inboet ter afwisseling van bloeiende heesters en lage bomen (er kwam ook magnolia voor)
92.08 PARKBOSRANDEN			
92.08 Parkbosranden - algemeen		In de praktijk kennen parkbosvakken een afwisselende indeling en beheersvorm van opgaand oud bos tot regelmatig afgezet hakhout. Door het op peil houden van de buitenranden en de begeleiding langs de paden kan het beeld van een verzorgde buitenplaats gecombineerd worden met doelen als het vergroten van de natuurwaarden, afwisseling of extensivering van het onderhoud.	○ ook voor een aanvraag SIM geldt dat enkel het onderhoud aan de randen in aanmerking komt voor subsidie ○ belangrijk daarvoor is de te handhaven bomen in de buitenrijen regelmatig te snoeien en de heesters via lang-cyclisch snoeischema op maat te houden ○ NB Het via lang-cyclisch beheer geheel rooien en opnieuw aanplanten van de randen betreft restauratie en is niet opvoerbaar via SIM
Vak 1c, oostelijke wand op de gracht - omschrijving	-	Tegen de oostzijde van het huis een strook met hoog opgaande bomen als aanvang van het parkje om het huis. Te zien aan de soorten is bij de aanleg ingezet op afwisseling in bloei en bladwaarde.	
- boomlaag, monumentaal 15 stuks (>20 m[1])	S	Een wand voor uitval uit een dubbele rij bomen langs het pad van het voorplein naar het park achter het huis. Deze kende een diversiteit van beuk, es, valse acacia, paardenkastanje en zomereik. Aandachtspunten: - in de oude bomen regelmatig dood hout; - de es valt uit; - na het wegvallen van de solitaire beuk op het voorplein zijn ook de andere beuken uitgevallen. De acacia dijt daardoor enorm uit. In de	Eenmalig: ○ de dode en kwijnende exemplaren verwijderen ○ de groep herstellen door inboet van oorspronkelijke soorten Periodiek: ○ begeleidende snoei uitvoeren

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies I. Afd. 1: Aanleg rond het huis
		oorspronkelijke stam veel dood hout.	
- heesterlaag, divers (oud)	M	Tegen het huis een groep groenblijvende soorten. Verspreid in de rand onder de hoge bomen enkele solitaire heesters als krent, hulst en rododendron aangevuld met meer specifieke bloeiers, deels vanuit latere fase. Aandachtspunten: - last van schaduw vanuit de boomlaag; - verspreid ook opslag vanuit de boomlaag in de voet van de heesters; - de heesters zijn alle doorgeschoten. Tegen het huis tot lage bomen. Langs het pad tot overhangende groepen.	Eenmalig: ○ het wintergroen tegen het huis op maat brengen ○ de te behouden heesters aan de buitenzijde afzetten ○ de wand als geheel doorplanten met bloeiend hout zoals oorspronkelijk aanwezig was daarna, periodiek: ○ snoei of (gefaseerd) afzetten heesters ○ daarbij ingroei van opslag en onkruid verwijderen
92.09 SOLITAIREN/GROEPEN/ SINGELS			
92.09 Solitairen/groepen/singels			
- algemeen		Hoewel alle bomen binnen de aanleg regelmatige verzorging behoeven zijn voor instandhouding van een monument die bomen van belang die herleidbaar onderdeel uitmaken van een waardevolle laag in de ontwikkelingsgeschiedenis van de aanleg. Bomen worden opgedeeld in 3 categorieën op basis van hoogte en/of takbezetting: - < 10 m^1 of met dunne kroon; - 10-20 m^1 of met normale kroon; - > 20 m^1 of grote kroon. Voor het onderhoud aan bomen binnen een aanvraag SIM gelden enkele specifieke regels: - leiden, kandelaberen en knotten is onderdeel reguliere snoei; - VTA (visuele boomcontrole) is niet subsidiabel; - het opkronen van bomen vanwege verkeer is niet subsidiabel; - het geheel rooien en herplanten van groepen betreft restauratie en is niet subsidiabel via SIM; - voor teruglopende exemplaren waar beluchting (ploffen) mogelijk goed zou zijn, moet dit eerst overlegd worden.	○ het is zaak door regelmatig onderhoud op maat de bomen zo lang mogelijk te behouden. ○ in de praktijk ligt de onderhoudsdruk vooral op de jongere (ingeboete) bomen en kunnen de meeste oudere bomen toe met meer lang-cyclische snoei ○ indien uitval optreedt is het van belang bedoelde standplaatsen en toegepaste soorten zoveel mogelijk op gelijke wijze te herstellen (mits mogelijk vanwege soortspecifieke aantastingen). Voor alle bomen geldt, periodiek: ○ regelmatige controle alle bomen ○ controle na storm minder vitale bomen ○ controle soortspecifieke aantasters (motten, kevers, zwam, etc.) ○ in fasen of gecombineerde verzorging (snoei of dunnen kroon, dood hout verwijderen, wondverzorging, stam- en wortelopslag knijpen of verwijderen, ingroei klimop verwijderen, etc.)
- vak 1a, aankleding voorplein, linden (monumentaal)	M	Op de overgang naar het talud met de gracht rondom de binnentuin een rij van oude gekandelaberde lindes met	Eenmalig: ○ de twee monumentale stamstukken inkorten

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies I. Afd. 1: Aanleg rond het huis
12 stuks (< 10 m¹)		trommels, als restanten van een eerdere formele begeleiding Aandachtspunten: - bij meerdere exemplaren is de stam dood. Wel loopt de stobbe weer uit waardoor bij alle exemplaren de trommel nog aanwezig is; - bij enkele exemplaren is de stam ook weggevallen en resteert enkel nog de trommel; - er zijn al eens 4 nieuwe exemplaren tussen geplant.	○ de latere inboet voor de brug verwijderen Jaarlijks: ○ de linden behouden door de wortelopslag te snoeien en vrij te houden van ingroei ○ als vervanging eventueel bomen vanuit snoeimateriaal opkweken (eventueel geënt)
- vak 1a, solitair, bruine beuk 1 stuks (< 10 m¹)	G	Oostelijk op het voorplein als vervanger na uitval.	Periodiek: ○ rekening houden met gecontroleerde begeleidingssnoei waardoor de boom vanuit bemanteling op de stam goed ontwikkeld naar een opgaande kroon
- vak 1a, aankleding huis, groenblijvend 3 stuks (10-20 m¹)	R	Direct naast het huis een groep van levensboom en hulst.	Periodiek: ○ terug op maat snoeien ○ daarbij ingroei van klimop verwijderen
- vak 1b, park achter het huis	R	Neigend naar matig vanwege het uit maat raken. In de heestervakken centraal een boom of boomgroepen. Dit betreffen voornamelijk wintergroene soorten als coniferen en bloeiende bomen als beverboom (Magnolia) en kornoelje. Zoals benoemd zijn de bomen op zichzelf nog redelijk, maar hadden ze van oorsprong meer een opgaande functie in een heesterwolk en er was geen grote boom gewenst.	○ zie 92.04, bij herstel van de heestergroepen de bomen verwijderen
- vak 1d, aankleding koetshuis, zomereik 11 stuks > 20 m¹	R	Als overgang tussen huis en koetshuis een opgaand bosje uit monumentale eik. Aandachtspunten: - vanwege de geringe plantafstand een ielige kroonopbouw (voedsel-/lichtconcurrentie); - in de kronen veel dood hout; - ingroei van klimop.	Periodiek: ○ verzorgen/snoeien algemeen ○ daarbij de ingroei van Klimop uit de kroon houden
- vak 1f, pad naar het erf, zomereik 3 stuks > 20 m¹	R	Als begeleiding van de wandeling van brug van het voorplein naar het erf een rij van monumentale eik.	Periodiek: ○ verzorgen/snoeien algemeen
- vak 1f, aankleding erf	R	Als aankleding van de buitenrand van het erf aan de oostzijde ruigtestrook met ecologisch beheer. Rondom de als verhuurde woning boerderij een invulling als tuin.	○ vanwege het eigen karakter is dit buiten beschouwing gelaten tijdens inspectie.

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies I. Afd. 1: Aanleg rond het huis
- vak 1g, notenweide	S	Aan de westzijde van het koetshuis een afgescheiden notenweide. Dit is lang beheerd als onderdeel van de tuin van het koetshuis. Onder de bomen minimaal 3 stuks tamme kastanje van zeer hoge leeftijd en een rij van linden verwijzend naar de oude formele indeling. Wel zijn alle bomen op haar retour en vertonen zwaar dood hout.	Eenmalig: ○ het historische gebruik als geriefhout herstellen ○ de kastanjes innemen vanwege de gevaarzetting ○ de linden opschonen van overmatige opslag ○ alle bomen vanuit opslag langs de westelijke rand verwijderen ○ de niet oorspronkelijke wintergroene groepen en borderaanplant van vorige eeuw verwijderen ○ dan stroken geriefhout herstellen door inboet
92.12 WATERPARTIJEN/LOPEN			
92.12 Waterpartijen en waterlopen			
92.12 Waterpartij			
- vak 1e, huisgracht	G	Onderdeel van de vergraven oeroude Emmertochtsloot is een natuurlijk verlopende brede watergang langs de zuidzijde van het huisterrein. Deze loopt als scheiding verder naar het westen tussen Koetshuis (1g) en het Engelse werk (afd. 3) en door naar de Vetweide (4a). Ten zuidoosten van het huis is een aftakking gemaakt welke langs het huis naar het noorden loopt en van daar is vergraven als gracht om de binnentuin (afd. 2). Aandachtspunten: - passend bij de oorspronkelijke inrichting is in de parkstijl de natuurlijke oever gehandhaafd. Daardoor een overgang naar de waterlijn van kruidlaag waarin ook het wortelpakket van de boomlaag; - het waterpeil lijkt ten opzichte van vroeger gezakt en daardoor af en toe een spoelgat.	Periodiek: ○ in het beheer rekening houden met schoon en op diepte brengen door uithalen slib en bladlaag Jaarlijks: ○ windhoeken opschonen van drijvend afval voor afzinken ○ overmatige plantengroei verwijderen om verlanding van de oevers te voorkomen (machinaal, waarvoor eigenlijk aangepaste machinerie nodig is vanwege onbereikbare oeverranden) ○ controle en werkzaam houden van stuwen, duikers, doorvoeren en overstorten zodat bij een lager peil geen uitgespoelde oevers ontstaan die kunnen gaan afkalven
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN			
92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen			
92.13 Paden met losse toplaag			
- vak 1a, voorplein, grind	M	Als eindstuk van de oprijlaan door laan 1 en 3 een rotonde voor het huis. De toplaag bestaat uit grof wit grind. Aandachtspunten: - op het oog redelijk maar het grind ligt niet stabiel en verplaatst zich richting de gazons;	Eenmalig: ○ de gazons voorzien van een opsluitband en markering met stenen ○ de toplaag van het pad schoon schrapen, stabiliseren en voorzien van een deklaag van fijn grind ○ daarbij de wandelpaadjes weer

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies I. Afd. 1: Aanleg rond het huis
		- bij het aanvullen van grind is dit ooit ook op de wandelpaadjes naar het Hof en de boerderij gestrooid. Dit toont erg grof.	aanvullen met leem Jaarlijks: ○ rekening houden met aanvullen van de toplaag (kuilen) ○ 2x blad ruimen ○ 2x op milieuvriendelijke wijze onkruidvrij maken ○ 2x graskanten knippen (machinaal) ○ 1x graskanten steken (handmatig)
- vak 1b, park om het huis, zand	M	Naast het huis vanuit het voorplein een slingerende wandeling uit zandpaden. Deze sluit aan op de wandeling door het Engelse werk (afd. 3). Aandachtspunten: - ingroei van grassen; - kuilen als gevolg van mollen en muizen; - over het geheel wat verdiept geraakt en gevoelig voor erosie.	Jaarlijks: ○ rekening houden met aanvullen van de toplaag (kuilen) ○ 2x blad ruimen ○ 2x op milieuvriendelijke wijze onkruidvrij maken ○ 2x graskanten knippen (machinaal) ○ 1x graskanten steken (handmatig) ○ ter behoud van het beeld zou het goed zijn de toplaag eens in zijn geheel op te hogen tot een bolrond boven het gazon liggend pad ○ dit betreft restauratie is niet opvoerbaar in SIM, maar wel als deelrestauratie bij de provincie aan te vragen
- vak 1f, erf, grind en gebroken puin	G	Het erf is deels nog in gebruik met een woonfunctie, deels als verzamelgebouw voor werkgroepen. Het kent een passende sobere uitstraling. Nb de delen welke in het onderhoud onderdeel uitmaken van de woning zijn buiten beschouwing gelaten.	Jaarlijks: ○ rekening houden met aanvullen van de toplaag (kuilen) ○ 2x blad ruimen
- vak 1g, moderne inrichting	G	Aan de westzijde een tot kantoor verbouwde schuur en bewoond koetshuis, met parkeerterrein, toegangspad en terras. De huidige bestrating is niet te herleiden tot de oorspronkelijke inrichting.	Jaarlijks (niet opvoerbaar in SIM): ○ 2x blad ruimen ○ af en toe vrij maken van ingroei
92.13 Bruggetjes - tuinbruggen (hoofdstructuur)	-	Rondom het huis een grote hoeveelheid bruggen in diverse stijlen. Deze zijn toegepast als toegang naar de op eilanden gelegen tuinonderdelen en verbinding met het erf aan de oostzijde. Deze zijn vanwege het bouwkundige karakter niet geïnspecteerd.	Periodiek: ○ voor zover niet beschermd middels eigen monumentenstatus rekening houden met klein onderhoud om de wandeling op peil te houden

Foto 42. Bovenaanzicht van afdeling 1 met centraal het huis ‘De Horte’

Foto 43. Bovenaanzicht van vak 1g met ‘tuinmanswoning-koetshuis’; bovenaan het kantoor met parkeerplaats en recht ‘De Horte’

Foto 44. Voorplein; zicht vanuit ‘het Hof’ afdeling 2

Foto 45. Zicht op de aanleg achter het huis ‘De Horte’

Foto 46. Zicht op het voorplein op de jonge bruine beuk; op de achtergrond de beplanting van het ‘erf’ vak 1f

Foto 47. De bomengroep tussen het huis en de ‘tuinmanswoning-koetshuis’

Foto 48. De bomenrij op het erf 1g in de richting van het voor-plein

Foto 49. Vanaf laan 3 de toegang naar het voorplein

Foto 50. Zicht op het huis vanaf de brug naar het ‘Engelse park’ vak 3a

Foto 51. Zicht op de achterkant van de ‘tuinmanswoning-koetshuis’ vanaf de brug

Foto 52. Zicht op het westelijk gelegen vak 1g en…

Foto 53…..het deel achter het ‘kantoor’

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies m. Afd. 2: Binnentuin "het Hof"
ALGEMEEN		Tuineiland ten noorden van het huis, omgeven door een afscheiding uit schutting en heesterzoom. Het omgrachte eiland stamt waarschijnlijk uit de vroegste aanleg als "afgeschermd" nutseiland. Ook in de huidige indeling nog een groot gedeelte ingericht als fruittuin. Grofweg de zuidwestelijke hoek kent een inrichting als siertuin in een formele stijl met vijver.	
92.01 BOOMGAARDEN EN (LEI)FRUITCOLLECTIES			
92.01 Boomgaarden en leifruitcollecties			
- algemeen		In de Binnentuin is het gebruik van fruitproductie in stand gehouden ter behoud van het historisch beeld. In de volgende regels is het voorkomende fruit uitgesplitst. In de rechterkolom het reguliere onderhoud. Hoewel belangrijk voor behoud van de historische indeling en uitstraling is het onderhoud van fruit uitgesloten van SIM, vanwege budgettaire beperkingen. Uitzonderingen vormen: - monumenten die voor meer dan 50% uit hoogstamboomgaard bestaan; - historische leifruitcollectie waarvan de kernwaarde is aangetoond.	Periodiek: ○ inboeten uitval Jaarlijks: ○ snoeien ○ leiden ○ bemesten ○ water geven ○ onkruidvrij houden ○ ongediertevrij houden
Fruitbomen			
- afd. 2, fruitbomen, 34 stuks	R	Als verwijzing naar het historisch gebruik een bewaarde inrichting waarin vorige eeuw sterk verjongd. Verspreid diverse fruitweides met halfstam- en hoogstambomen: - zuidwest, verspreid over de vakken hoogstam en halfhoogstam, 7 stuks; - noordwesthoek fruitweide met hoogstam, 12 stuks; op de notenweide ook kersen, 3 stuks; - oostelijke rand hoogstam, 12 stuks.	○ zie algemeen
Leifruit			
- middenas noordzijde tuin, leifruitbomen, 14 stuks	R	Langs draad tegen het middenpad aan deze zijde van de tuin peer en appel (14 stuks).	○ zie algemeen
- kas, Druif, 7 stuks	G	Aan de noordoostzijde van de tuin een monumentale kas nog in gebruik voor druiven.	○ zie algemeen

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies m. Afd. 2: Binnentuin "het Hof"
- schutting, noordzijde, zacht-fruit, 15 stuks	G	Als geleid fruit tegen de noordelijke schutting een rij zachtfruit.	○ zie algemeen
- notenweide, zachtfruit, 32 m¹	G	Tegen boompalen met draad geleid 4 rijen (x 8 m¹) zachtfruit als frambozen.	○ zie algemeen
- tussenpad, steenvruchten, 5 stuks	G	Tegen een houten schutting langs het dwarspad enkele steenvruchten.	○ zie algemeen
Fruitstruiken			
- notenweide heesters, 5 stuks	G	In de rij geplant een strook met 5 hazelaars, welke regelmatig afgezet worden.	○ zie algemeen
- fruitweide oostelijke rand, 30 stuks	G	In de zuidoostpunt een aantal rijen diverse bessenstruiken.	○ zie algemeen
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, parkweides, bermen, ruigten parkbossen en walkanten waterlopen			
Gazons/Parkweides			
- fruitweides, kruidenrijk gras	G	Diverse boomweiden en voor de kas een kruidenweide: - weide voor kas; - boomweide noordwest; - boomweide midden west; - boomweide zuidoost; - notenweide midden; - fruitweide oostrand; De kruidlaag onder de fruitbomen en langs bessenrijen wordt als extensief gazon af en toe gemaaid.	Jaarlijks: ○ 2x maaien en afvoeren (voor alle vlakken kleinschalig maaibeheer vanwege uitlopers, gebouwde obstakels en paden) ○ 1x opschonen van blad ○ 2x bijmaaien boomvoeten, 45 stuks obstakels
- siertuin, gazons	G	Enkele grasbanen in de siertuin: - berm en talud om de vijver; - de grasbanen aan weerszijde van de middenas; - boomweide zuidoostzijde. Deze worden als gazon regelmatig gemaaid.	Jaarlijks: ○ 2x maaien en afvoeren (kleinschalige vlakken en stroken in beheer gelijk met padbermen) ○ 1x opschonen van blad ○ 2x bijmaaien boomvoeten, opgevoerd bovenstaande regel
Bermen/Graspaden			
- graspaden	G	Het noordelijk deel van de middenas als centraal pad. En langs de oostzijde van de siertuin een regelmatig gemaaid graspad.	Jaarlijks: ○ 2x maaien en afvoeren (kleinschalig) ○ 1x opschonen van blad
- taluds gracht	R	Om de buitenzijde van het tuineiland een smalle gracht als onderdeel van het historische grachtenstelsel uit de vroegste aanleg. De gracht ligt redelijk diep met steile taluds. Deze zijn sinds het laatste deel van vorige eeuw meer extensief beheerd ten behoeve van de natuurwaarden. Als gevolg een kruidenrijke begroeiing waarin veel Varens en plaatselijk heesters als hulst. Daarbij is aan de zuidzijde, zichtzijde vanuit het huis, een	Jaarlijks: ○ 1 a 2x maaien en afvoeren (kleinschalige bosmaaierwerk) ○ daarbij uitmaaien oude hulst, 5 stuks

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies m. Afd. 2: Binnentuin "het Hof"
		uitzondering gemaakt. Hier een regelmatige inrichting als open grasberm. Aandachtspunten: - door het extensieve maaien plaatselijk voor het beeld verstoring door verhoutte opgaande ruigte van boomopslag, jonge hulst en braam. Op enkele plaatsen, vooral aan de noordzijde langs de schutting bewust tot boomhoogte opgegroeide Hulst welke belangrijk is voor ecologische waarden.	
Walkanten/Oevers - oeverlijn gracht	R	Net als de taluds natuurlijk beheerd. Aandachtspunten: - het gevaar van het ecologische beheer ligt vooral op de waterlijn. Als hier opgaande begroeiing vormt is dit zeer lastig te verwijderen, maar raakt de strakke belijning van de gracht wel direct aangetast.	○ zoveel mogelijk uitmaaien met beheer bermen op de taluds ○ vanwege de steilte rekening houden met periodiek bijmaaien met maaiarm vanaf buitenzijde gracht om verstoring op de waterlijn te voorkomen
92.03 HAGEN/TOPIARIA/BERCEAUS			
<u>92.03 Hagen, topiaria en berceaus</u> - algemeen	-	Naast genoemd het voor in vorm houden noodzakelijk onderhoud aan hagen, vormbomen en berceaus. Belangrijk is het tijdig snoeien om uitgroei, verhouten en uit maat raken te voorkomen. Voor SIM komen echter enkel die hagen, topiaria en berceaus in aanmerking welke herleidbaar zijn naar het oorspronkelijk ontwerp en daarmee een kernwaarde van de aanleg vormen.	Jaarlijks: ○ 1 tot 2x knippen ○ bemesten opgroeiende of teruglopende haag ○ onkruidvrij houden plantvoet ○ ingroei verwijderen Daarnaast rekening houden met periodiek: ○ inboeten van vervangende exemplaren na uitval
Hagen - siertuin, blokhagen, buxus	R	Rond de vakken passend in de formele tuinstijl een lage haag. En als afscheiding van de fruitweides op het pad. Aandachtspunten: - op enkele plaatsten nog uitval door buxusschimmel.	Jaarlijks (niet opgenomen in SIM): ○ 2x knippen ○ bemesten ○ onkruidvrij houden haagvoet
- buitenhagen, beuk (kernwaarde)	G	Als dubbel geplante haag langs de buitenzijden van de tuin aan west- en oostzijde. Hoewel op basis van de leeftijd niet historisch is een buitenhaag rond het eiland typologisch wel te herleiden naar een bedoelde afscheiding. Waarschijnlijk is de oude haag vorige eeuw door extensivering van het onderhoud buiten maat geraakt en daarna geslecht.	Jaarlijks: ○ 1x knippen ○ onkruidvrij houden haagvoet

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies m. Afd. 2: Binnentuin "het Hof"
- hagen oostelijke fruitweide, beuk (geen kernwaarde)	G	Als overgang naar het pad en als afscheiding met de composthoop. Dit betreffen later toegevoegde elementen die (nu) niet te herleiden zijn naar een historische indeling.	Jaarlijks (niet opvoerbaar voor SIM): ○ 1x knippen ○ onkruidvrij houden haagvoet
92.04 HEESTERGROEPEN			
92.04 Heestergroepen - algemeen		Voor in stand houding komen enkel die heestergroepen in aanmerking, welke bepalend zijn in een (landschappelijke) aanleg en vanuit de ontwerpgedachte een belangrijke ruimtelijke functie vervullend op hun specifieke plek. Naast genoemd onderhoud is noodzakelijk voor het op maat of in vormhouden van heestergroepen.	Periodiek: ○ rekening houden met inboet na uitval ○ terugsnoeien of afzetten te ver uitgelopen heesters Jaarlijks: ○ bemesten en onkruidvrij houden ○ ongediertevrij houden ○ snoei uitgroei ○ water geven
- voorrand zuidzijde (kernwaarde)	M	Qua leeftijd monumentale invulling passend bij een tuinstijl uit begin vorige eeuw uit soorten als: rododendron, hulst, levensboom (Thuja), taxus en beverboom (Magnolia). Kwalitatief per boom/heester beschouwd ook nog enkele exemplaren die redelijk tot goed zijn, maar de oorspronkelijke bedoeling is verloren geraakt. Het betreft nu een opgaande wand welke ook qua breedte enorm is uitgedijd. Oorspronkelijk was een wintergroene en bloeiende overgang tussen gracht en tuin bedoeld waardoor als coulisse vanuit de tuin, maar daarin zichtbanen vanaf het voorplein in de tuin. Deze strook is door uitgroei veel te groot en vol geworden. Door de monumentale leeftijd van de exemplaren werd het pijnlijk om in te grijpen.	○ voor verzorging zie algemeen, bovengenoemd ○ voor de wand zoals deze nu voorkomt is echter afzetten waarschijnlijk geen optie meer ○ diverse soorten zijn zo massaal geworden dat wanneer ze terug gezet worden op de stam of voet ze opnieuw veel te breed en opgaand zullen uitlopen ○ het is verstandig voor de wand een deelrestauratieplan op te stellen en per heester/boom te beoordelen of de monumentale waarde rechtvaardigt of deze behouden moet worden of vervangen ○ uit oogpunt van een natuurlijke cyclus uitgaan van compleet vervangen van de wand door gelijke soorten, zodat het beoogt beeld van het moment van aanleg hersteld wordt ○ NB Het totaal vervangen van een aangetaste of uitgegroeide groep betreft restauratie en is nooit subsidiabel op grond van SIM. Hiervoor is het wellicht mogelijk provinciale restauratiemiddelen aan te vragen
92.05 BORDERS			
92.05 Heesterborders, vaste plantenborders, rozenperken - siertuin, borders (kernwaarde niet aangetoond)	G	Aan weerszijden van de centrale as van de Binnentuin, welke de zichtlijn vormt van het hoofdhuis over de tuin een aantal borders met vaste planten, bollen en lage heesters.	Periodiek: ○ rekening houden met inboeten na uitval Jaarlijks: ○ graskanten knippen of snijden

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies m. Afd. 2: Binnentuin "het Hof"
		De borders hebben een zomerfunctie en worden in het voorjaar bijgepoot, opgerooid en gescheurd/gedeeld. In het najaar worden zij winterklaar gemaakt. Naast genoemd onderhoud is noodzakelijk voor het in stand houden van de invulling van borderpartijen. Echter enkel die borders welke door middel van plantschema te herleiden zijn tot een voor de buitenplaats belangrijke fase komen in aanmerking voor SIM.	○ inplanten éénjarigen, bollen en knollen ○ bemesten ○ onkruid- en ongediertevrij houden ○ scheuren, delen en uitdunnen ○ snoei divers ○ water geven ○ overwinteringsklaar maken NB Het geheel vervangen van vervangen aangetaste, versleten of totaal uitgegroeide borders betreft restauratie en is nooit subsidiabel op grond van SIM.
92.09 SOLITAIREN/GROEPEN/ SINGELS			
92.09 Solitairen/groepen/singels			
- notenweide, okernoot 11 stuks	G	Als onderdeel van de inrichting als nutstuin.	
- voorwand zuidzijde	-	In de sierrand als aankleding van de tuin ook enkele bomen als beverboom en levensboom. Deze waren echter in de bedoeling onderdeel van de heesterzoom en bedoeld als regelmatig gesnoeide lage boom. Zij zijn daarom opgenomen als onderdeel van de heesterwand, zie 92.04.	
- geriefhout, knotwilgjes 14 stuks	G	Op de fruitweide langs de oostrand naast de bessenstruiken ook een vak met regelmatig geknotte Wilgen voor de levering van opbind- en aanbindtwijgen.	Jaarlijks: ○ knotten ter behoud dunne twijgen voor aanbinden
- mammoetboom (> 20 m[1])	R	In de noordoosthoek een monumentale Mammoetboom als eindbeeld van de achterzijde van de tuin. Aandachtspunten: - veel holtes van spechten, welke niet direct een nadelig effect lijken te hebben.	Periodiek: ○ verwijderen dood hout en beschadigde takken
92.10 ZICHTASSEN/LIJNEN			
92.10 Zichtassen en -lijnen			
92.10 Zichtas- lijn			
- middenas	G	In het ontwerp fraaie zichtas dwars over de lengteas van de tuin zodat vanuit het huis een doorzicht mogelijk is naar het noorden.	○ onderhoud aan de zichtlijn is opgenomen bij de onderdelen van de Binnentuin

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies m. Afd. 2: Binnentuin "het Hof"
92.12 WATERPARTIJEN/LOPEN			
92.12 Waterpartijen en waterlopen - algemeen		In de rechter kolom het noodzakelijke onderhoud aan waterpartijen. Belangrijk is dat door regelmatig onderhoud de waterpartijen geschoond en op diepte blijven. Voor SIM komt dan ook enkel naast genoemd kort-cyclische beheer in aanmerking. De volgende bewerkingen vallen onder restauratie en zijn uitgesloten van SIM: - lang-cyclisch opschonen (baggeren); - herprofileren of uitgraven van verlande elementen; - reconstrueren van oevers; - totaal vernieuwen beschoeiingen.	Eenmalig: ○ in het beheer rekening houden met schoon en op diepte brengen door uithalen slib en bladlaag Jaarlijks: ○ windhoeken (2-4 % van het oppervlak) opschonen van drijvend afval voor afzinken ○ overmatige plantengroei verwijderen om verlanding van de oevers te voorkomen ○ watervoerendheid op peil houden ○ controle en werkzaam houden van stuwen, duikers, doorvoeren en overstorten ○ kleinschalig herstel aan beschadigingen in beschoeiingen
92.12 Waterpartij - gracht om buitenzijde	R	Om gehele Binnentuin een ondiepe gracht welke tegen het voorplein van het hoofdhuis voor het effect van een waterpartij breder is gemaakt. Aandachtspunten: - over de geheel geringe diepte waardoor kwetsbaar voor verlanding; - veel blad- en takafval aan de smalle zijden vanuit de naast gelegen laanbomen.	Jaarlijks: ○ 2x windhoeken opschonen (uitharken) ○ 1x overmatige plantengroei verwijderen (machinaal)
- vijverkom	G	Centrale in de middenas een verdiepte ronde kom. Aandachtspunten: - gevoelig voor inwaaien blad; - langs de randen ingroei van grassen.	Jaarlijks: ○ 2x windhoeken opschonen (uitharken) ○ 1x overmatige plantengroei verwijderen (handmatig)
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN			
92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen			
92.13 Paden met losse toplaag - siertuin, zand	G	Het eerste stuk van de Binnentuin heeft het karakter van formele siertuin met wandelpaden. Daarin de volgende zandpaden: - de middenas van brug tot de vijver; - middenpad tussen de borders en gazons; - pad rond de vijver. NB Het laatste deel van de middenas is	Jaarlijks: ○ 2x blad ruimen ○ aanvullen van de toplaag ter plaatse van kuilen ○ 2x op milieuvriendelijke wijze onkruidvrij maken ○ 2x graskanten knippen (handmatig/loopschaar) ○ 1x graskanten steken

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies m. Afd. 2: Binnentuin “het Hof”
		als graspad in beheer.	

Foto 54. Zicht op ‘het Hof’; opname vanaf laan 3 met de bruine beuken

Foto 55 en 56. Zicht op de beplantingswand tussen het voorplein en ‘het Hof’

Foto 56.

Foto 57 en 58. De beplantingswand vanaf het voorplein

Foto 59 en 60. De beplantingswand van 'het Hof'

Foto 61. Zicht over 'het Hof' in de richting van laandeel 1c

Foto 62. De noordoostelijke hoek met kas en mammoetboom

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies n. Afd. 3: Park "Engelse werk"
ALGEMEEN		Landschappelijke aanleg ten zuiden van het huis. Voor de opbouw is gebruik gemaakt van het aanwezige waterstelsel van de Emmertochtsloot. Lobben zijn verbreed en door het graven van zijtakken zijn een aantal opgehoogde parkeilanden gecreëerd in de natte omgeving. Voor inspectie: - vak 3a, het grote eiland; - vak 3b, het kleine eiland; - vak 3c, de watergang met spiegelvijver; - vak 3d, weide of voormalige Bleek met vijverkom en gesloten plantvak/boomgroep.	
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, parkweides, bermen, ruigten parkbossen en walkanten waterlopen			
Gazons/Parkweides			
- vak 3b, parkweide	G	Op het kleine eiland een meer open invulling als weide. De weide is met de restauratie van het parkje gevlakt nadat het in de vorige eeuw was gebruikt als baggerdepot. De weide wordt beheerd als extensief gemaaid hooiland met uitgemaaid pad.	Jaarlijks: ○ 1x opschonen van blad ○ 1-2x maaien en afvoeren ○ 1-2x bijmaaien 2 stuks obstakels (boomvoeten)
- vak 3d, parkweide	G	Grote weide ten zuiden van het huis. Te zien aan de boomgroep aan de zuidoostzijde en de vijver maakte het oorspronkelijk onderdeel uit van de meer gebruikte aanleg om het huis. Mogelijk zal de weide gebruikt zijn als bleek.	Jaarlijks: ○ 1x opschonen van blad ○ 2x maaien en afvoeren
Kruidlaag/Ruigte parkbos			
- vak 3a, ruigte parkbos	G	Het Engelse werk wordt ook gebruikt als rustgebied voor wild en is niet publiekelijk toegankelijk. De kruidlaag buiten de padbermen wordt zo extensief mogelijk beheerd als mogelijk zolang dit niet de wandeling verstoord.	Periodiek: ○ de kruidlaag maaien indien verstoring door soorten als braam overmatig wordt ○ geschat 1x 3 jaar ○ dan het maaisel afvoeren ter verschraling
Bermen/Graspaden			
- vak 3a, bermen	G	Langs beide zijden van het padenstelsel een dikke mosberm als gevolg van door de eeuwen regelmatig schonen van het pad. In de berm plaatselijk schrale kruidenrijke ingroei.	Jaarlijks: ○ 1x opschonen van blad ○ 2x maaien en afvoeren smalle berm aan beide zijden van het pad
- vak 3a, doorzichten vijver	G	In het grote eiland een niervormige vijver. Deze is vooral bedoeld als doorkijkje in de wandeling. De oever is	Jaarlijks: ○ 2x maaien en afvoeren van de doorzichten en open rand van de

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies n. Afd. 3: Park "Engelse werk"
		grotendeels gevuld met rododendron, waarin plaatselijk doorzichten zijn vrijgesteld. Hier kruidenrijke ruigte, dat niet te uitbundig mag worden om het open zicht op het water te behouden.	vijver
Walkanten/Oevers			
- vak 3a, oever vijver	G	Zoals bovengenoemd over grote delen een heesterbegroeiing tot op de waterlijn. Langs de open delen een geleidelijke overgang van berm naar water, waarin een begroeiing van plas-dras ontstaat. Ter behoud van het zicht op het water is af en toe verwijderen nodig.	Jaarlijks: ○ 1x maaien en afvoeren open delen van de oevers (handmatig bosmaaierwerk)
- vak 3c, oevers watergangen	R	Rondom de eilanden van het Engelse werk een moerassige oeverbegroeiing. Passend bij een natuurlijk aangelegde parkstijl, zolang dit niet verruigt tot een opgaande rietkraag. Vooral bij de grote spiegelvijver tussen de beide eilanden is een lage begroeiing gewenst voor de open blik op het water.	Jaarlijks: ○ 1x maaien en afvoeren open delen van de oevers aan de huiszijde en spiegelvijver ○ vanwege de slechte bereikbaarheid (handmatig bosmaaierwerk) ○ vanwege ecologische waarde kan het beheer van de oevers aan de "achterzijde" (zuid- en westzijde van de eilanden) meer extensief. Dit is natuurbeheer en geen onderdeel van een aanvraag SIM
- vak 3d, oevers ronde kom	R	Op de weide een verdiept gelegen ronde vijver. De oevers zijn langs ecologisch beheerd. Hoewel de vijvervorm bewaard is gebleven is wel kans op verlanding langs de rand als het riet zich uitbreidt.	Jaarlijks: ○ 1x maaien en afvoeren open delen van de oevers (handmatig bosmaaierwerk)
92.04 HEESTERGROEPEN			
92.04 Heestergroepen			
- vak 3a, aankleding vijver (kernwaarde)	G	De oevers van de vijver zijn grotendeels beplant met rododendron. In 2018 is daarin na uitgroei flink teruggesnoeid. Toen bleek de onderlaag zeer oud en meest waarschijnlijk door regelmatig afzet-beheer uit een vroege fase te stammen. Belangrijkste doel van de heestergroep is het creëren van doorzichten over de vijver tijdens de wandeling.	Periodiek: ○ verjongen en op maat houden door terugsnoeien/afzetten Jaarlijks: ○ tijdens maaien van de bermen onkruidvrij houden van de randen verzorgde randen (bosmaaier)
92.08 PARKBOSRANDEN			
92.08 Parkbosranden			
- vak 3d, gesloten vak zuidoost	R	Als zichtelement vanuit het huis naar het zuiden is in de hoek van de weide een boomgroep met ondergroei aangeplant.	Periodiek: ○ verzorgen/snoeien boomlaag algemeen, 15 stuks ○ de onderlaag opschonen van

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies n. Afd. 3: Park "Engelse werk"
		De bovenlaag bestaat uit monumentale eik en beuk (15 stuks). De onderlaag is wat verruigd door natuurlijk beheer, maar toont nog sporen van de oorspronkelijk aanplant: sierkers, hulst en rododendron (mogelijk azalea).	bomen en struiken uit opslag ○ de bedoelde bomen snoeien en vrijstellen ○ de overige wintergroene heesters terug op maat brengen
92.09 SOLITAIREN/GROEPEN/ SINGELS			
92.09 Solitairen/groepen/singels - vak 3a en 3b, solitairen en groepen 10 stuks inboet (<10 m^1) 120 stuks monumentaal met dunne kroon (10-20 m^1) 20 stuks monumentaal met grote kroon (>20 m^1)	R	Qua indeling goed, maar een deel van de boomlaag is op leeftijd en vertoont bijbehorende gebreken. De oudste bovenlaag van het grote eiland bestaat uit een padbegeleiding uit zomereik. Dit zet zich door over het kleine eiland, waar op de zuidelijke en oostelijke rand een padbegeleiding voorkomt. Hier is door de eeuwen ook els gehandhaafd en door uitval van eik nu de dominante soort geworden. Ter aankleding van het park is langs de grote vijverlob "Spiegelvijver" tussen de eilanden een grote verscheidenheid aan bomen toegevoegd met opvallende bladverkleuring. Dit vormde de aankleding van zicht vanuit het huis over de vijver en tevens blikvangers in de wandeling. Aandachtspunten: - in 2018 is een aanvang gemaakt om de oude boomlaag te herstellen; - de boomlaag is in zijn geheel gesnoeid, slechte exemplaren zijn ingenomen of gekandelaberd ter behoud van de stammenrijen langs het pad, aangetaste exemplaren zijn verwijderen en vervangen.	Periodiek: ○ verzorgen/snoeien algemeen ○ rekening houden met uitval in de oude boomlaag ○ vooral waar dit regelmaat in de padbegeleiding vormt of een zichtboom betreft is inboet noodzakelijk ○ geschat over 5-6 jaar, ± 10 stuks ○ daarbij vellen en stobbe verwijderen Ø 50 cm ○ plantgat verbeteren ○ inboet door dezelfde soort, Ø 16-18 met kluit en boompalen ○ vanwege kans op aanvreten manchet toepassen ○ bij uitval van soorten door specifieke en gevoelige aantasting als paardenkastanje rekening houden met vervangen door een andere soort ○ voor de ingeboete bomen met matig opgebouwde kronen rekening houden met opnieuw vervangen ○ gezien de lastige bereikbaarheid van het park voor machinerie daarbij investeren in al goed opgekweekt uitgangsmateriaal
92.10 ZICHTASSEN/LIJNEN			
92.10 Zichtassen en -lijnen *92.10 Zichtas- lijn* - algemeen	G	Het parkje is niet alleen ontworpen als rondwandeling. Het vormt ook de grote blikvanger vanuit het huis. Te zien is dat er vooral aan die zijde veel opvallende boomsoorten zijn toegepast. Tevens zijn ook in de rondwandeling verschillende doorzichtjes aangebracht op de waterpartijen en beeldbepalende bomen.	○ qua beheer opgenomen bij bermen, bomen en waterpartijen

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies n. Afd. 3: Park "Engelse werk"
92.12 WATERPARTIJEN/LOPEN			
92.12 Waterpartijen en waterlopen			
92.12 Waterpartij			
- vak 3a, vijver	G	In het Engelse werk een niervormige vijver. Aandachtspunten: - door de ligging in het plantvak gevoelig voor inwaaien en ophoping van tak- en bladafval; - langs de randen geringe waterdiepte.	Jaarlijks: ○ 2x windhoeken opschonen (uitharken) ○ 1x overmatige plantengroei verwijderen (handmatig vanwege onbereikbaarheid met machinerie)
- vak 3c, vijverarmen	G	Als vergraving van de oude Emmertochtsloot zijn een aantal vijverarmen gecreëerd bij aanleg van het parkje: - langs de overgang van de achtertuin van het huis naar de Vetweide (vak 4a) een gracht (vak 1e) waarover de toegangsbruggen. Dit was waarschijnlijk een gracht uit de formele voorganger van de inrichting; - als centrale arm een brede waterpartij als Spiegelvijver; - aan de zuidzijde een verbrede watergang als zichtelement in de wandeling; - rondom de eilanden verder smalle watergangen. De watergangen langs de buitenzijden kennen een meer ecologisch beheer en kunnen worden beheerd vanaf de buitenzijde. De spiegelvijver is echter enkel vanuit het park te bereiken en daardoor lastig voor machinerie. Deze watergang is relatief ondiep en gevoelig voor ophoping van blad en afgestorven plantenresten.	Periodiek: ○ rekening houden met opschonen om de waterdiepte te behouden ○ waarschijnlijk is uitmaaien en verwijderen van afgezonken blad met een boot vanaf de Emmertochtsloot (vak 6k) het meest handig ○ gezien de impact op natuurwaarden is het raadzaam om meer regelmatig minder hard in te grijpen dan te wachten tot droogvallende delen ontstaan Jaarlijks: ○ 2x windhoeken opschonen (uitharken) ○ 1x overmatige plantengroei verwijderen (machinaal) ○ wellicht is dit in combinatie met het op diepte houden uit te voeren door drijvende machinerie
- vak 3d, ronde Kom	R	In de weide een ronde vijver zoals ook voorkomend in de binnentuin (afd. 2). Door de lastige bereikbaarheid is ingroei van riet ontstaan. Dit kan indien niet tijdig verwijderd bedreigend.	Jaarlijks: ○ opschonen van blad (windhoeken) ○ 1x overmatige plantengroei verwijderen (handmatig) ○ daarbij eens per 3-4 jaar rekening houden met machinaal uithalen waarbij ook de afgezonken bladlaag wordt verwijderd. Ook hier is dit beter dan lang-cyclisch ingrijpen omdat dan zwaardere machinerie en een toegangsweg nodig is

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies n. Afd. 3: Park "Engelse werk"
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN			
92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen			
92.13 Paden met losse toplaag			
- afd. 3, wandelpaden	G	Bewaarde wandeling uit de oorspronkelijke aanleg. Daarbij was tot vorige eeuw een doorgaande wandeling naar laan 8 mogelijk, maar deze is vanwege de functie als rustgebied vervallen. Het pad is wel bewaard en word geschoond. In 2018 zijn de paden hersteld door aanvullen toplaag. In het beheer wordt ingroei van mossen in de schaduwrijke delen en grassen op de wandeling over de weiden van vakken 3b en 3d geaccepteerd.	Jaarlijks: ○ 2x blad ruimen ○ rekening houden met aanvullen van de toplaag ter plaatse van kuilen
92.13 Bruggetjes			
- bruggen (hoofdstructuur)	G	Als toegang naar het park vanuit het noorden 2 bruggen naar vak 3a en 3d. Ook tussen de eilanden een verbindingsbrug. Deze worden als bouwkundig element apart geïnspecteerd. -	Periodiek: ○ rekening houden met klein onderhoud 4 stuks bruggen

Foto 63. Aanzicht van het 'Engelse park' aan de zuidkant van de 'tuinmanswoning-koetshuis'; links de parkeerplaats van het 'kantoor'

Foto 64. De brug tussen vak 1b en 3a

Foto 65. De wandeling door het 'Engelse park'

Foto 66 en 67. Doorzichten over de vijver in het 'Engelse park'

Foto 68 en 69. De doorgaande wandeling over vak 3b in de richting van het huis met zicht op de nieuwe duiventil in vak 6j

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies o. Afd. 4: parkaanleg met slingervijver
ALGEMEEN		Centrale gedeelte van de buitenplaats. Het vormt een vervolg van de landschappelijke aanleg welke begint als Engels werk (afd. 3) ten zuiden van het huis. Voor inspectie opgedeeld in: - vak 4a, direct westelijk van het huisterrein een weide, de "Vetweide". Deze is eind vorige eeuw heringericht als natuurterrein; - daarbij is toen een slingervijver gegraven passend bij de stijl van de historische landschappelijke parkstijl. Ook is een parkeerterrein en een paddenpoel aangelegd; - vak 4b, de grote weide voor het huis, omsloten door de wandeling; - vak 4c, hakhout bos; - vak 4d, de oude Emmertochtsloot. In kronkelend patroon de oude watergang richting de Vecht. Deze is in de landschappelijke stijl gebruikt als slingerbeek; - vak 4e, landschappelijk park op de oever van de slingerbeek.	
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, parkweides, bermen, ruigten parkbossen en walkanten waterlopen			
Hooiland/ Natuurlijk beheer			
- vak 4a, "vetweide"	R	Dicht bij het huis lag de een weide met op sommige kaarten een akker op de zuidzijde tegen laan 8. De naam verwijst waarschijnlijk naar het mesten van slachtvee. Deze weide is ingericht als extensief gemaaide kruidenrijke ruigte. Aandachtspunten: - waakzaam zijn voor te sterke verruiging op de buitenranden waar dit de lanen en tuininrichting rond het huis raakt. Dit is nadelig voor de beeldkwaliteit en kan de oorspronkelijke belijning doen vervagen. NB De akker als zuidelijke deel is vergraven tot plas-dras terrein. Dit is niet overeenkomstig de oorspronkelijke inrichting en buiten beschouwing gelaten.	Jaarlijks: ○ 1-2x maaien en afvoeren (natuurgrasland) ○ daarbij opschonen oevers watergangen en overgangen struweel
- vak 4b, weide	-	Weideperceel.	○ terreinen welke beweid worden komen niet in aanmerking voor SIM
Bermen/Graspaden			
- vak 4e, padbermen	G	Langs de westzijde van slingervijver ligt	Jaarlijks:

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies o. Afd. 4: parkaanleg met slingervijver
		een smal historisch park in landschappelijke stijl. Het ontwerp heeft zich vooral gericht op een door bomen begeleid pad langs de watergang met diverse doorkijkjes en blikvangende bomen. De bermen worden extensief gemaaid.	○ 2x maaien en afvoeren ○ 1x opschonen van blad ○ 2x bijmaaien 27 obstakels (boomvoeten)
Walkanten/Oevers - vak 4d, oevers slingervijver	R	De walkant van de slingerbeek kent een natuurlijke inrichting. Dit werkt goed als samenspel tussen cultuurhistorisch park en versterken van ecologische waarden. Toch is te zien dat dit niet altijd makkelijk in het beheer is. Vooral aan de oostzijde (vak 4b) is de afrastering van de weide dicht op de watergang gezet. Dit maakt verwijderen van opslag van bomen en heesters en het verwijderen van ingroei in de watergang lastig. Als gevolg veel verhoutende Braam, opslag van bomen en takafval van zware uitgebroken takken uit de teruglopende oorspronkelijke bomen.	Jaarlijks: ○ 2x maaien en afvoeren oevers (handmatig maaiwerk) ○ het is aan te raden het weideraster aan de oostzijde enige meters terug te zetten. Langs de watergang ontstaat dan een graspad van waar de watergang makkelijker te beheren is ○ dit is ook minder verstorend in het zicht over de watergang
92.04 HEESTERGROEPEN			
92.04 Heestergroepen - vak 4e	R	Tegen laan 4a, op de aanvang van de wandeling langs de slingervijver een kleine zoom van heesters als hulst en rododendrons. Dit is ook doorgezet zuidelijk op de noordrand van vak 4a. Vermoedelijk maskeerde de heesterzoom de oude aansluiting van de slingervijver. Ons vermoeden is dat voor de aanleg van de gekanaliseerde tochtsloot langs laan, de slingervijver (vak 4d) de afwatering verzorgde van de omgeving van het huis. Het water stroomde dan via de gracht om de nutstuin (afd. 2) naar het noorden door de beek (vak 4d). De aansluiting zal dan zijn aangekleed om het water “uit het niets” te laten verschijnen.	Periodiek: ○ terugsnoeien of afzetten te ver uitgelopen heesters Jaarlijks: ○ onkruidvrij houden heestergroep
92.08 PARKBOSRANDEN			
92.08 Parkbosranden - vak 4c, hakhout	G	De noordgrens wordt gevormd door een historisch hakhoutperceeltje. Dit wordt nog als zodanig beheerd. Aandachtspunten: - langs de westzijde een open grasbaan langs het vervolg van de slingerbeek (vak 4d). Hier zou als eindbeeld een boomrand in opvallende	○ hakhoutbeheer voortzetten ○ voor oogst aandacht voor eventuele naar de landschappelijke aanleg te herleiden bomen (deze sparen of na oogst inboeten door gelijke soort)

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies o. Afd. 4: parkaanleg met slingervijver
		herfstkleur te verwachten zijn. De omgeving van het eindstuk van de beek is echter rond de eeuwwisseling heringericht en de bosrand vertoont geen opvallend oude buitenrand.	
92.09 SOLITAIREN/GROEPEN/ SINGELS			
92.09 Solitairen/groepen/singels			
- vak 4e, padbegeleiding 27 stuks mon. (>20 m^1)	R	De wandeling langs de slingerbeek is in de 19^e eeuw als landschappelijk park ingericht. Als padbegeleiding zijn toen veelal beuk en linde toegepast. Aandachtspunten: - de resterende bomen zijn van hoge leeftijd en beginnen qua vitaliteit terug te lopen; - er heeft al regelmatig uitval plaats gevonden. Naast genoemd is gerekend met de resterende exemplaren. Oudtijds zal het bestand dichter zijn geweest; - voor de korte termijn moet rekening worden gehouden met snelle afname en toenemende uitval.	Periodiek: ○ verzorgen/snoeien algemeen ○ rekening houden met sterke toename van uitval ○ momenteel in afronding na uitvoer restauratie driepuntsbrug
92.12 WATERPARTIJEN/LOPEN			
92.12 Waterpartijen en waterlopen			
92.12 Waterpartij - vak 4d, Slingervijver	R	Belangrijkste element van het landschappelijke parkje ten noorden van het huis is de slingervijver. Dit betreft een restant van de oudste Emmertochtsloot wat op haar beurt een eeuwenoude afwateringsgang richting de Vecht is. Vermoedelijk vormde de waterloop van oorsprong de afwatering van het grachtenstelsel om het huis. Komend vanuit het zuidoosten is bij het oprichten van de huisplaats een gracht gegraven, deze liep over in de gracht om de nutstuin om vervolgens naar het noorden haar historische slingerende verloop weer op te pakken. Bij de aanleg van het landschappelijk park is de watergang gebruikt als slingervijver. Daarvoor zijn wellicht plaatselijke vergravingen doorgevoerd. Aan de noordzijde loopt zij in het niets weg achter het parkbos (vak 5).	Jaarlijks: ○ regelmatig de windhoeken opschonen (uitharken blad) ○ 1x overmatige plantengroei verwijderen (machinaal)
- vak 4a, waterpartijen	R	Bij de omvorming van de “Vetweide” naar natuurterrein zijn een aantal	○ voor de grootste delen is een ecologisch beheer meer passend

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies o. Afd. 4: parkaanleg met slingervijver
		nieuwe watergangen gegraven. Deze liggen vooral aan de zuidzijde en hebben een ecologisch doel. Deze zijn buiten beschouwing gelaten. Verder tegen de moderne parkeerplaats een poel eveneens voor de natuurwaarden. Over de lengte van dit perceel is een slingerende beekloop uitgegraven. Hoewel niet geheel terug te voeren op een exact historisch verloop, is de aanvang aan het zuiden te zien op oude kaarten. Vanuit het "Engelse werk" (afd. 3) loopt een watergang in de weide om na een bocht dood te lopen zodat optisch gezien vanuit het huis een doorlopende rivier langs het Engelse parkje liep.	○ waar aansluitend op de cultuurhistorische indeling is het echter wenselijk een regelmatig verzorgde uitstraling na te streven ○ dit geld voor de aansluiting op het Engelse werk in het zuiden ○ en de overgang tegen laan 4 Jaarlijks: ○ regelmatig de windhoeken opschonen (uitharken blad) ○ 1x overmatige plantengroei verwijderen (machinaal) ○ bij de overgang tegen laan 4 de oevers vrij houden van natuurlijk struweel uit braam. Op enige afstand kan dit een geleidelijke overgang vormen naar de ecologisch beheerde gedeelten
92.12 Duikers en stuwen - vak 4d, doorvoer onder laan 4	G	Duiker als verbinding tussen de slingervijver en de watergang in de "Vetweide" (vak 4a).	Jaarlijks: ○ regelmatig onderhoud uitvoeren aan duiker en stuw ○ regelmatig doorspuiten duiker
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN EN BRUGGEN <u>92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen</u>			
92.13 Paden met losse toplaag - vak 4c, wandelpad, zand	G	Wandelpad langs laan 5. Bij verval van het pad door de genoemde laan is in het hakhoutperceel een nieuw pad aangelegd. Dit functioneert als verbinding met de wandeling langs de slingervijver (vak 4e).	Jaarlijks: ○ het pad af en toe schonen van blad en ingroei ○ zie ook checklist e, laan 5, als het pad in de laan hersteld is, kan het pad door het hakhoutbos vervallen ○ het is dan echter te overwegen het pad te handhaven als beheerpad voor machinerie en onderhoud van de laan ○ dan zou een extensief gemaaid graspad een beter passende uitstraling hebben
- vak 4e, wandelpad, zand	R	Slingerend wandelpad langs de westelijke oever van de slingervijver. Het is door schonen en intensief gebruik iets ingesleten.	Jaarlijks: ○ 2x schonen van blad ○ regelmatig aanvullen van zand in kuilen ○ rekening houden met af en toe iets opschonen van ingroei ○ daarbij ook de belijning handhaven door bijsteken van de grasranden van de berm ○ hoewel ingroei van grassen niet per se verstorend is, is het behoud van de padbreedte en het verloop van

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies o. Afd. 4: parkaanleg met slingervijver
			de slingering van cruciaal belang. Dat vraagt iets vaker opschonen dan vanuit ecologisch oogpunt wenselijk is
92.13 Bruggetjes - vak 4d, driepuntsbrug	-	Ten tijde van de inspectie was de restauratie in afronding.	
- vak 4d, brug (hoofdstructuur)	R	Op de overgang tussen laan 5 en de wandeling langs de watergang (vak4e) een latere houten brug als eerdere vervanging van de driepuntsbrug. De delen van het dek worden iets minder.	Periodiek: ○ rekening houden met klein onderhoud huidige houten brug

Foto 70. Zicht op het weiland 4a met links vak 1g (achter het 'kantoor') en daarachter het 'Engels park'

Foto 71. Zicht over de weide 4a vanaf de splitsing met laan4a en 7b

Foto 72. Zicht op het weiland 4b met links afdeling 5; op de voorgrond de bruine beuken van laan 3

Foto 73. Zicht over de weide 4b vanaf laan 3 in de richting van de nieuwe driewegbrug

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies p. Afd. 5: Westelijke percelen
ALGEMEEN		De westelijke delen van de beschermde buitenplaats zijn ingericht als bos. Te zien is een strakke indeling in rabatten. Toch was er ondanks de inrichting voor net nut een duidelijk dubbeldoel voorzien. Vanaf de wandeling om het huis was een grotere wandeling voorzien door de bossen. Naast de lanen was in de bospercelen een smalle strook opgeofferd en ingericht met slingerpad. Dit is in het laatste deel van vorige eeuw in onbruik geraakt maar nog goed herkenbaar aan de meer transparante doorzichten in het bos en de sterke afwisseling in soorten in de betreffende banen. Voor zover nu te reconstrueren verliep de wandeling: - vanuit het huis door het Engelse werk (afd. 3); - door laan 8 en 7b; - halverwege de laatste laan buitenom het westelijke bosperceel (thans niet in eigendom); - ombuigend naar het noorden kruiste het pad laan 4b; - daar als uitgehakte strook (5b) een splitsing; - nog tot midden vorige eeuw naar het westen om het bos naar laan 6; - naar het oosten lijkt de wandeling eerder vervallen. Vermoedelijk bij aanleg van de gekanaliseerde Emmertochtsloot is de verbinding verbroken; - nog te zien is het reststuk (5a) dat aansluit op de locatie van de driepuntsbrug in de parkaanleg langs de slingervijver (4e).	○ besproken is de wenselijkheid deze wandeling als belangrijk historisch element te behouden ○ daarbij moet echter vanuit ecologisch oogpunt ook rekening gehouden worden met de functie van de bossen als rustgebied voor wild en de aanwezigheid van beschermde soorten ○ in ieder geval zou het goed zijn voor het ensemble van lagen om vak 5a weer in te richten als park. Hier is het wandelpad nog goed te herleiden
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, parkweides, bermen, ruigten parkbossen en walkanten waterlopen			
Kruidlaag/Ruigte parkbos			
- vak 5a-b, kruidenberm	-	Duidelijk zichtbaar is de baan van de oude wandeling door en om de bossen. In de fase dat dit als park beheerd was zal de berm af en toe gemaaid zijn om ingroei op de paden en bomen uit opslag te voorkomen.	○ rekening houden met af en toe maaien van de bermen ○ aandacht voor schaduwrijke en zeldzame soorten (afgestemd maaischema)
Bermen/graspaden			
- berm watergang, grasberm	G	Langs de oostzijde van de gekanaliseerde Emmertochtsloot een brede berm ten behoeve van het onderhoud	Jaarlijks: ○ 2x maaien en afvoeren

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies p. Afd. 5: Westelijke percelen
		aan watergang. Deze is beheerd als regelmatig gemaaide grasberm omdat het ook een wandelpad langs het bos vormt.	
92.08 PARKBOSRANDEN			
92.08 Parkbosranden			
- afd. 5, hakhout	-	De invulling van de bossen aan deze zijde van de aanleg kent nog een historisch gebruik als hakhout. Daarin is voor de natuurwaarden wel een cyclus ontstaan, waardoor delen meer als lang-cyclisch geoogst of opgaand bos worden beheerd. Dit is heeft geen invloed op de in stand houden van het monument.	
- afd. 5, buitenranden		Voor het behoud van een monument is in lijn met een aanvraag SIM vooral het onderhoud van de buitenranden van de vakken van belang. Door het op peil houden van de buitenranden en de begeleiding langs de paden kan het beeld van een verzorgde buitenplaats gecombineerd worden met doelen als het vergroten van de natuurwaarden, afwisseling of extensivering van het onderhoud. Tijdens de inspectie zijn op diverse plaatsen opvallende afwijkende soorten waar genomen die er op duiden dat er in de bosranden ook een daadwerkelijke sterke afwisseling van soorten voorkwam. Dit zal zijn toegepast voor de aankleding van de wandeling door de omliggende lanen. Het betreffen vooral soorten met afwijkende bladkleur en bloeiwaarde: esdoorn, linde, Amerikaanse eik en kastanje. Te zien aan het vreemde patroon van de rabatten in het bos langs de slingervijver (ten noorden van vak 5a) lijkt het ons aannemelijk dat hier oudtijds een uitgebreidere wandeling binnen het bosvak lag. Hier is de afwisseling in soorten groter. Deze kavel zal dan ook een inrichting hebben gehad als parkbos in plaats van hakhout. NB Voor vergraving van de weide ten noorden van dit bos (buiten monument) was ervan af hier waarschijnlijk een vrij uitzicht naar het noorden.	○ het in kaart brengen van de afwisseling van duidelijk oude bomen was geen onderdeel van de huidige inspectie ○ het zou wel goed zijn dit alsnog ooit eens te doen zodat in het beheer rekening is te houden met het bewaren van de oorspronkelijke belangrijke bomen Periodiek: ○ voor de randen welke niet worden begrensd door een laan, rekening houden met snoeien en verzorgen van de randbomen als padbegeleiding
- vak 5a-b, wandelbanen	-	Zoals eerder genoemd zijn de banen van de oude wandeling nog goed herkenbaar. Als restant van de oude	Periodiek: ○ rekening houden met verzorgen van de padbegeleiding, maar ook

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies p. Afd. 5: Westelijke percelen
		slingerpaden een grote afwisseling aan loof- en naaldhout met soms monumentale omvang. De paden zijn dus niet zozeer verloren gegaan door herinrichting, maar door onbruik opgegaan in de invulling van het bos. Aandachtspunten: - in het bos langs vak 5b Dassen. Dit zal een combinatie met het gebruik als wandelpad onmogelijk maken.	de parkbosranden langs buitenzijden van de open banen in het bos, hier zal de groei toenemen als gevolg van ontstane licht en ruimte
92.10 ZICHTASSEN/LIJNEN 92.10 Zichtassen en -lijnen *92.10 Zichtas- lijn* - vak 5a-b, zichtas	R	Vooral staand in laan 7a is de oorspronkelijke open baan van het oude slingerpad nog goed zichtbaar. Hoewel verstoring door jonge opslag van bomen en braam is het open beeld nog herkenbaar.	○ na herstel van de te gebruiken onderdelen zal door regelmatig opschonen van de bermen het doorzicht behouden worden ○ voor vak 5b, is herstel vanwege dassen nu niet mogelijk zijn ○ wellicht is het wel mogelijk om periodiek een smalle middenas vrij te stellen van opslag zodat de zichtlijn over de volle lengte te beleven is
92.12 WATERPARTIJEN/LOPEN 92.12 Waterpartijen en waterlopen - watergang	-	Als noord-zuidelijke as langs laan 7 de Emmertochtsloot in gekanaliseerde vorm.	○ in beheer bij het Waterschap
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN 92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen *92.13 Paden met losse toplaag* - vak 5a-b, slingerpad	R	Uit beperkte schouw blijkt het verloop van de oude slingerpaden door de vrijgestelde bosstroken goed te herleiden. De paden liggen enigszins verdiept en zijn langs de randen goed te herleiden aan de mosbanken als gevolg van vroeger regelmatig harken van de paden.	Na herstel, jaarlijks: ○ 2x blad ruimen ○ rekening houden met aanvullen van de toplaag ter plaatse van kuilen en boomwortels ○ 2x op milieuvriendelijke wijze onkruidvrij maken ○ 1x plaatselijk de kanten bijsteken

Foto 74. Aanzicht van afdeling 5 over het weiland 4b

Foto 75. Complex van hakhoutvakken in afdeling 5

Foto 76 en 77. Wandeling vanaf de driewegbrug langs de 'slingervijver' (vak 4d)

Foto 78. Zicht over de 'slingervijver' vak 4d met links de beplanting van afdeling 5; opname vanaf laan 4a

Foto 79 en 80. Slingerpad door vak 5a in de richting van laan 7a

Foto 81. Voorgang van het slingerpad door vak 5b; zicht vanaf laandeel 7a

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies q. Afd. 6: Oostelijke percelen
ALGEMEEN		Oostelijke helft van de buitenplaats met nog een formele indeling als ontginningsbuitenplaats met weiden en bossen in rechthoekige verkaveling. Vanuit de aanleg doorsneden door lanen. In latere fase zijn ook hier wandelingen voor vermaak aangelegd: - vak 6a, als zichtas voor het de bocht van laan 1 opgetrokken "Witte huis". Dit had hiermee een vergezicht naar west en oost; - vak 6b, weide met wandeling langs de westzijde, parallel aan de oprijlaan. Langs de weide hier een begeleiding uit resterende zeer oude beuk; - vak 6e, oorspronkelijk slingerpad diagonaal door het hele bos. Dit loopt van de kruising laan 9-10 naar de kop van laan 11b; - vermoedelijk ouder maar niet meer in gebruik is de wandeling langs de zuidzijde van hetzelfde bosvak. Dit is qua stijl gelijk aan de wandeling door de bossen afd. 5, als slingerend pad door een relatief smalle bosbaan. Het kan zijn dat hiervoor een oude laan uit de formele aanleg verhakt is; - ter complementering van de wandeling ligt van bovengenoemd slingerpad de pedant aan de noordzijde van het bos (6g) aan andere zijde van de weide. Ook hier een duidelijk beeld van een slingerend wandelpad in een van oorsprong rechte baan door het bos. De veel toegepaste truc van het verhakken van de laanbomen zodat slingeringen binnen en buiten de laanbomen ontstonden is ook hier niet te herleiden aan de resterende bomen. Het kan dus zijn dat vanaf het begin een erg onregelmatig begeleide slingering als pad is aangelegd. Voor het behoud van het oorspronkelijk beeld zijn verder van belang de solitairen en boomgroepen in de weides. Te zien aan de leeftijd zijn zij bewust uitgerasterd als zichtelement voor de wandeling rondom de open graslanden.	

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies q. Afd. 6: Oostelijke percelen
92.02 GRASLAND			
92.02 Graslanden: gazons, parkweides, bermen, ruigten parkbossen en walkanten waterlopen			
Gazons/Parkweides			
- afd. 6, weides	-	De grote percelen zijn alle nog als weide in gebruik.	○ beweide terreinen komen niet in aanmerking voor SIM
- vak 6a, weide rond Witte huis	G	Dit wordt regelmatig als gazon gemaaid.	Jaarlijks: ○ 1x blad ruimen ○ 2x maaien en afvoeren (kleinschalig)
Bermen/Graspaden			
- afd. 6, padbermen, kruidenrijke ruigte	R	Langs de nog gebruikte slingerpaden een smalle regelmatig gemaaide berm: - vak 6a, als graspad en berm in de middenas van dit vak; - vak 6e en 6g, langs de delen met lichtinval een smalle berm op de taluds langs het pad. Aandachtspunten: - in de afgezette delen lichtinval voor kruidenrijke berm. Hier ontstaat dan ook snel verstoring door soorten als braam.	Jaarlijks: ○ vak 6a, 2x maaien en afvoeren van de middenas (beheer zichtlijn- en graspad) ○ vak 6e en 6g, 2x maaien en afvoeren van de berm langs meer open delen in het bos ○ voor de overige delen is 1x per jaar voldoende
92.03 HAGEN/TOPIARIA/BERCEAUS			
92.03 Hagen, topiaria en berceaus			
Hagen			
- vak 6a, tuin “Witte huis”, beuk	R	Als afscheiding van de tuin om het huis een halfhoge haag uit beuk. De kernwaarde hiervan is nu niet aangetoond.	○ voor het toekomstig beheer zou het goed zijn de oorspronkelijke inrichting van de tuin om het huis verder te onderzoeken Jaarlijks: ○ 1 a 2x knippen en onkruidvrij houden plantvoet van de haag
92.04 HEESTERGROEPEN			
92.04 Heestergroepen			
- vak 6a, zichtas	G	Te zien aan de sterke afwisseling en duidelijk oude meerstammige bomen langs de as achter het Witte huis zal de zichtas naar het oosten eens zijn aangekleed in een parkachtige stijl met begeleidende heesters en lage bomen aan weerszijden. Hoewel herkent is de precieze invulling nu niet te achterhalen.	Periodiek: ○ onderhoud betreft nu zichtassen beheer, zie 92.10

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies q. Afd. 6: Oostelijke percelen
92.08 PARKBOSRANDEN			
92.08 Parkbosranden			
- afd. 6, hakhout	-	De bossen aan oostzijde kennen een invulling als hakhout. De opgaande delen betreffen voornamelijk de banen waar van ouds een slingerpad lag. De omliggende delen zijn regelmatig geoogst. In tegenstelling tot de bossen aan westzijde (afd. 5) is hier nog duidelijk gespaarde buitenrand waarneembaar (behoudens de slingerpaden, 6e en 6g, langs de grote weide, 6f).	
- afd. 6, houtwallen	R	Opvallend zijn de op hoogterillen aanwezige historische houtwallen, vak 6b en 6h. Deze bevatten een bestand aan eeuwenoude eik.	○ voor het behoud van de cultuurhistorische invulling van belang om in het beheer rekening te houden met lang-cyclisch oogsten van de eik ○ al hoewel daarmee nu een tot monumentale omvang uitgegroeide boom mee verloren gaat wordt de oude stobbe behouden en kan als stoof opnieuw uitlopen
- vak 6e en 6g, padbegeleiding	R	Van belang voor het behoud van de wandeling over de buitenplaats is de begeleiding van de slingerpaden door de bossen. Te zien op oude luchtfoto's is dat bij oogst van het hakhout sporadisch een boom is blijven staan. Dit zullen de markante en bijzonder bomen op de bochten van de paden zijn.	Periodiek: ○ regelmatig verzorgen/snoeien van alle padbegeleidende bomen ○ geschat van een monumentale leeftijd langs alle slingerpaden ± 50 stuks (10-20 m[1] vanwege dunne kronen) ○ in het toekomstig beheer en de hakhoutcyclus is het goed rekening te houden met bijzondere bomen langs de paden ○ bij oogst deze uitsparen ○ in lijn met de beheerregels van begin vorige eeuw hoeven dit niet per se de oudste exemplaren te zijn, maar juist de vitale en bijzondere soorten
92.09 SOLITAIREN/GROEPEN/ SINGELS			
92.09 Solitairen/groepen/singels			
- vak 6b, boomrij oude wandeling 10 stuks mon. (>20 m[1])	R	Langs de westzijde van weide vak 6b een wandeling tussen het Witte huis en de Groene laan (laan 9). Dit pad is al op kaarten te zien voor de bouw van het Witte huis. De begeleidende bomen op de rand van de weide bestaan uit monumentale beuken met grote kronen.	○ het is te overwegen het pad weer terug te brengen als open regelmatig gemaaide grasbaan, maar dan moeten de bomen wel eerst nadrukkelijk op veiligheid worden geschouwd ○ deze check is uitgesloten van SIM Periodiek: ○ verzorgen/snoeien van de boomrij ○ daarbij vooral aandacht voor

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies q. Afd. 6: Oostelijke percelen
			uithalen dood hout en verzorgen oude snoeiwonden
- afd. 6, zichtbomen 3 stuks oud met lagere of open kroon (10-20 m^1) 7 stuks met grote kroon (>20 m^1)	R	Opvallende elementen in de weidepercelen zijn de zichtbomen en boomgroepen. De meeste weides in de beschermde aanleg en daarbuiten kennen een centrale of in één van de hoeken geplaatste bikvanger: - vak 6d, centrale groep van linde. Zeer oud exemplaar waarbij veel wortelopslag en uitloop op de voet na uitbreken oorspronkelijke kroon; - vak 6f, eik in de zuidoostelijke hoek; - vak 6f, beuk in de noordwesthoek. Gezien de kroon lijkt dit en toevoeging uit vorige eeuw; - vak 6i, rij van 3 eiken aangrenzend aan het erf (vak 1f); - vak 6m, clump van 4 monumentale eiken, als blikvanger van het huis naar het zuiden. De kronen zijn wat uitgedund als gevolg van stormschade en teruglopende vitaliteit.	Periodiek: ○ verzorgen/snoeien algemeen
92.10 ZICHTASSEN/LIJNEN			
92.10 Zichtassen en -lijnen *92.10 Zichtas- lijn* - vak 6a, zichtas	R	Grasbaan met meerstammige, lage bomen en heesters vanuit het Witte huis naar het oosten. Oorspronkelijk vermoedelijk doorlopend in een slingerpad langs de weide (vak 6e).	Periodiek: ○ terugsnoeien of afzetten te ver uitgelopen heesters en meerstammige bomen aan beide zijden van de as
92.11 AARDWERKEN			
92.11 Aardwerken - "Kogelvanger"	R	Aan het eind van laan 10b een opgeworpen heuvel waarin een houten wand als doel voor het gebruik van de laan als schietbaan. Op de heuvel nu een begroeiing van klimop, kamperfoelie en opslag van bomen. De oorspronkelijke begroeiing is niet te herleiden.	Jaarlijks: ○ 2x maaien en afvoeren om verruiging te voorkomen
92.12 WATERPARTIJEN/LOPEN			
92.12 Waterpartijen en waterlopen *92.12 Waterpartij* - vak 6k, Emmertochtsloot	G	Ten zuiden van het huis lig een deel van de grote historische watergang binnen	Jaarlijks: ○ af en toe de windhoeken

Rubriek	*	Toelichting	Beheeradvies q. Afd. 6: Oostelijke percelen
		het monument. De watergang betreft een natuurlijk meanderde rivierarm welke deels is gekanaliseerd. Ter hoogte van het huis is deze vergraven als onderdeel van de landschappelijke aanleg (Engelse werk afd. 3).	opschonen (uitharken blad en takafval) ○ 1x overmatige plantengroei verwijderen (machinaal)
92.13 WEGEN/PADEN/TERRASSEN/ BRUGGEN <u>92.13 Wegen, paden, terrassen en bruggen</u> *92.13 Paden met losse toplaag*			
- afd. 6, wandelpaden	R	Zoals eerder vernoemd zijn er naast de wandeling door de lanen een aantal slingerende wandelpaden aangelegd. Deze worden waar vorige eeuw bewaard gebleven nog open gehouden als onderdeel van de grote wandeling over de oostzijde van de buitenplaats: - vak 6a, als middenas; - vak 6e, het diagonale slingerpad door het hakhoutbos; - vak 6g, het slingerpad door het zuidelijke hakhout. Aandachtspunten: - een historisch pad langs de zuidzijde van het noordelijke hakhoutbos is niet meer in gebruik (parkbosstrook vak 6e); - vermoedelijk lag er oudtijds nog een wandeling langs de noordelijke buitenzijde van het hakhout (tussen vak 6c en 6d) als vervolg van laan 5; - in het huidige beheer wordt ingroei van grassen in de paden geaccepteerd. Dit wordt redelijk kapot gelopen door het publiek.	Jaarlijks: ○ 2x blad ruimen ○ rekening houden met aanvullen van de toplaag ter plaatse van kuilen ○ als gevolg van eeuwen schonen van de paden zijn deze wat verdiept geraakt. Voor de toekomst is het verstandig rekening te houden met eens geheel ophogen van de paden omdat zij plaatselijk veel water vangen ○ dit kan dan alleen grootschalig door het afschrapen van de humus, opbrengen van een zandpakket en bolrond verdichten van de toplaag ○ dergelijke werkzaamheden vallen onder restauratie en zijn niet opvoerbaar in SIM ○ het is verstandig voor dergelijke projecten te overleggen met de provincie als beheerder van de restauratiemiddelen
- vak 6g, wandelpad	M	Dit pad kent iets meer reliëf. Als gevolg van plassen wordt nu regelmatig omgelopen.	○ bij gelegenheid dit pad met gebiedseigen zand aanvullen, zie boven

Foto 82. Zicht over weiland 6f in de richting van het huis; geflankeerd door - links vak 6g en rechts vak 6e

Foto 83. Zicht op de weilanden van het oostelijke deel van de buitenplaats vanaf het huis 'de Horte'

Foto 84. Zicht op vak 6c vanaf de Poppenallee

Foto 85. Begin van het slingerende pad door vak 6e; opname vanaf de splitsing met laan 11a en 11b

Foto 86, 87, 88 en 89. Wandeling door vak 6g in de richting van de 'kogelvanger'

Foto 87.

Foto 88.

Foto 89.

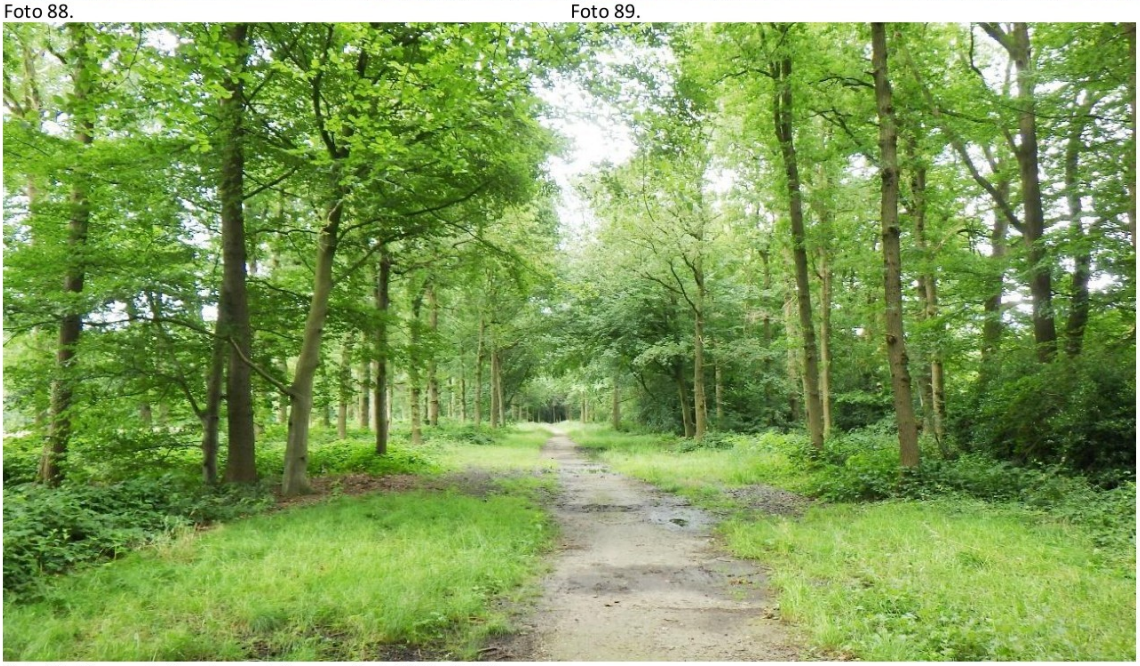

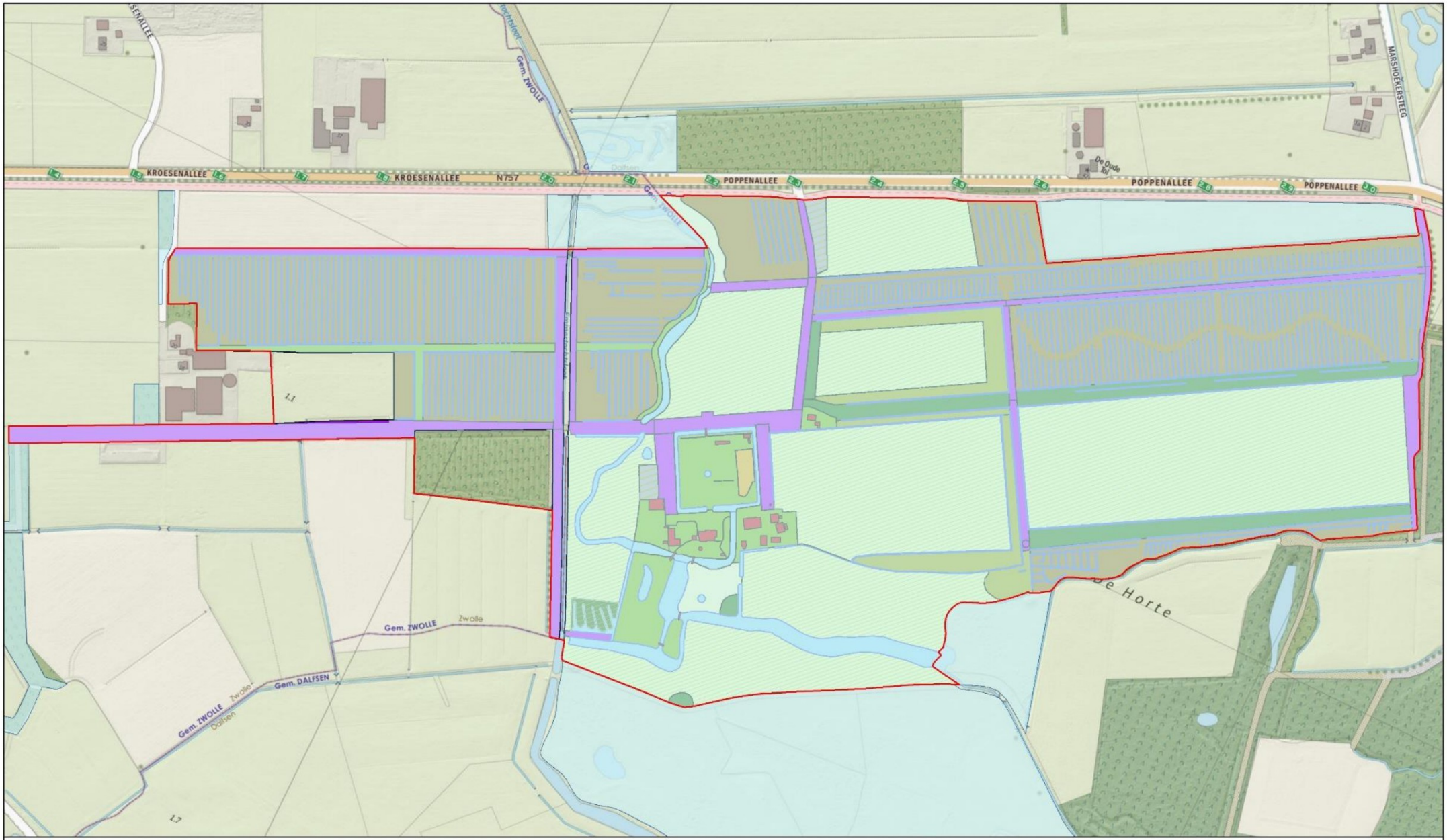
Foto 90. De wandeling door vak 6a vanaf het 'Witte Huis' en……

Foto 91. … in de richting van het 'Witte Huis'

Foto 92. Twee monumentale eiken tegen het weiland op het snijpint van vak 6a en laan 10b

De Horte

Inspectie indelingskaart: eigendomsituatie Landschap Overijssel

1:4.250

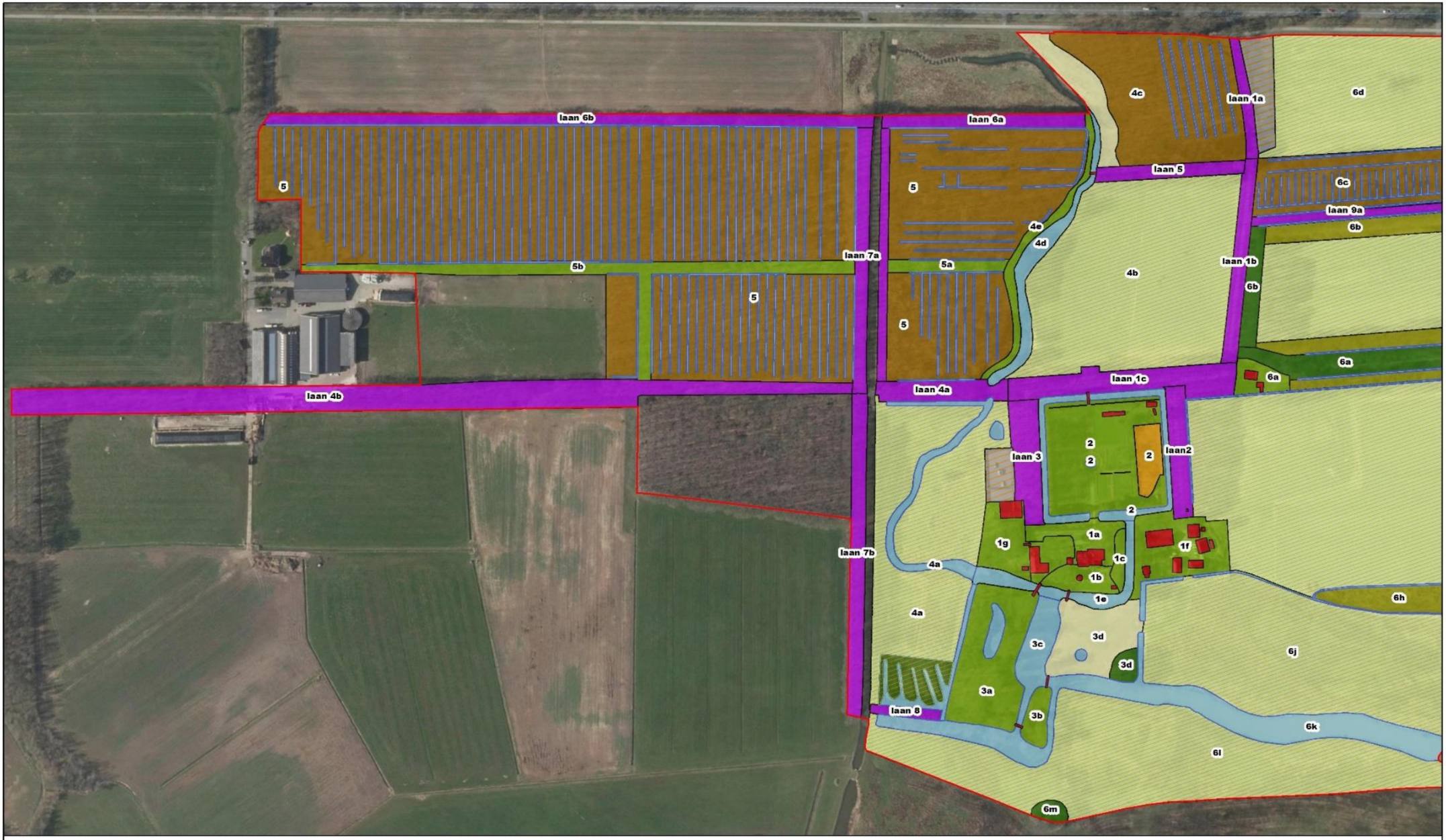
Legenda

grens bescherming complex	landschappelijk element	park	moestuin	landbouwgrond
gebouwen	laan	parkweide	boomgaard	overig bos
hakhout	parkbos	siertuin	waterpartij	overig terrein

0 100 200 400 600 800 Meters

© Groenwacht Nederland: 5 maart 2021

De Horte

Inspectie-indelingenkaart
vakken en afdelingen

1:2.750

Legenda

grens bescherming complex	landschappelijk element	park	moestuin	landbouwgrond
gebouwen	laan	parkweide	boomgaard	overig bos
hakhout	parkbos	siertuin	waterpartij	overig terrein

0 100 200 400 600 800 Meters

© Groenwacht Nederland: 5 maart 2021

De Horte

Inspectie-indelingenkaart
vakken en afdelingen

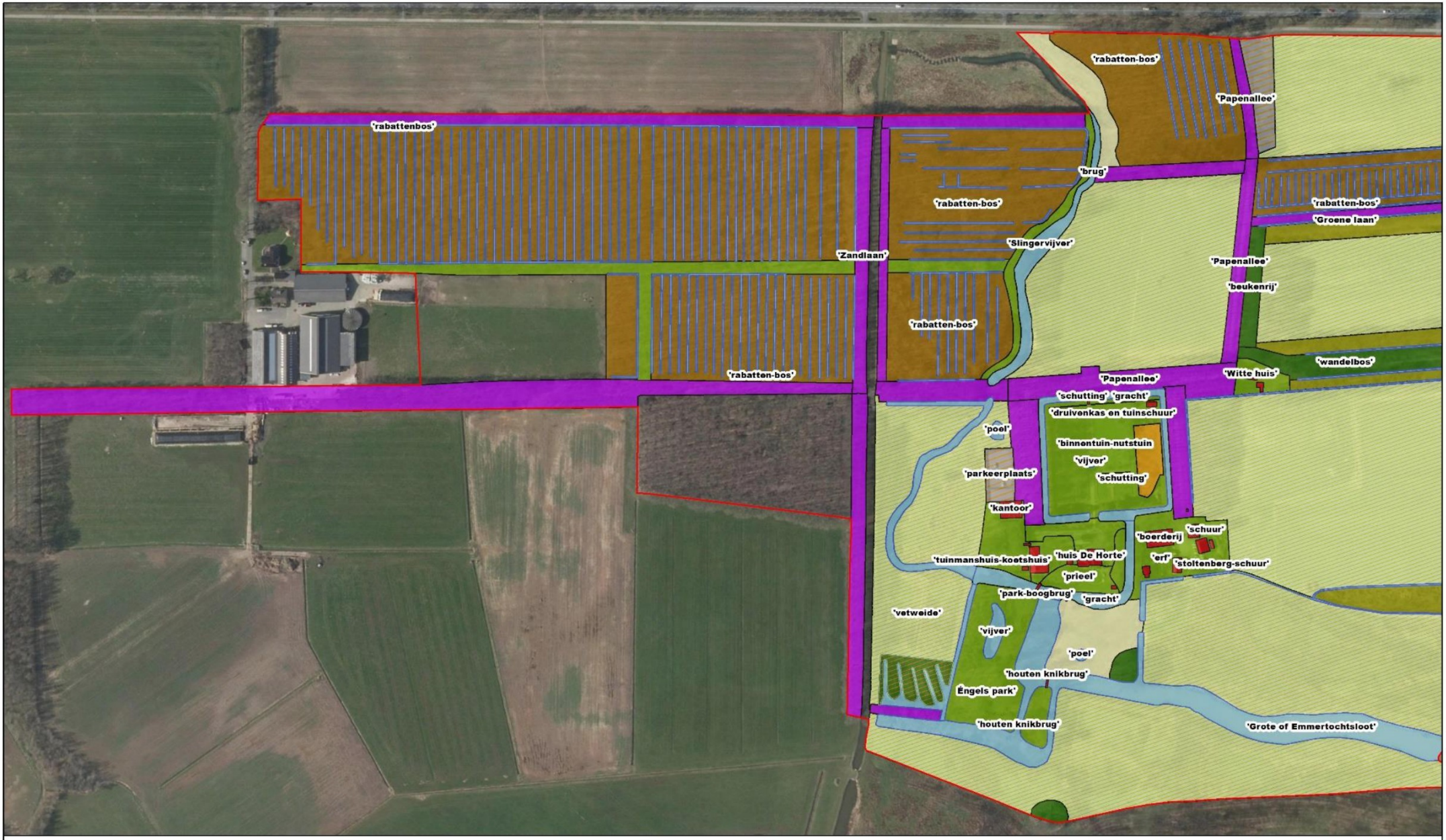
1:2.750

Legenda

grens bescherming complex	landschappelijk element	park	moestuin	landbouwgrond
gebouwen	laan	parkweide	boomgaard	overig bos
hakhout	parkbos	siertuin	waterpartij	overig terrein

0 100 200 400 600 800 Meters

© Groenwacht Nederland: 5 maart 2021

De Horte

Inspectie-indelingenkaart

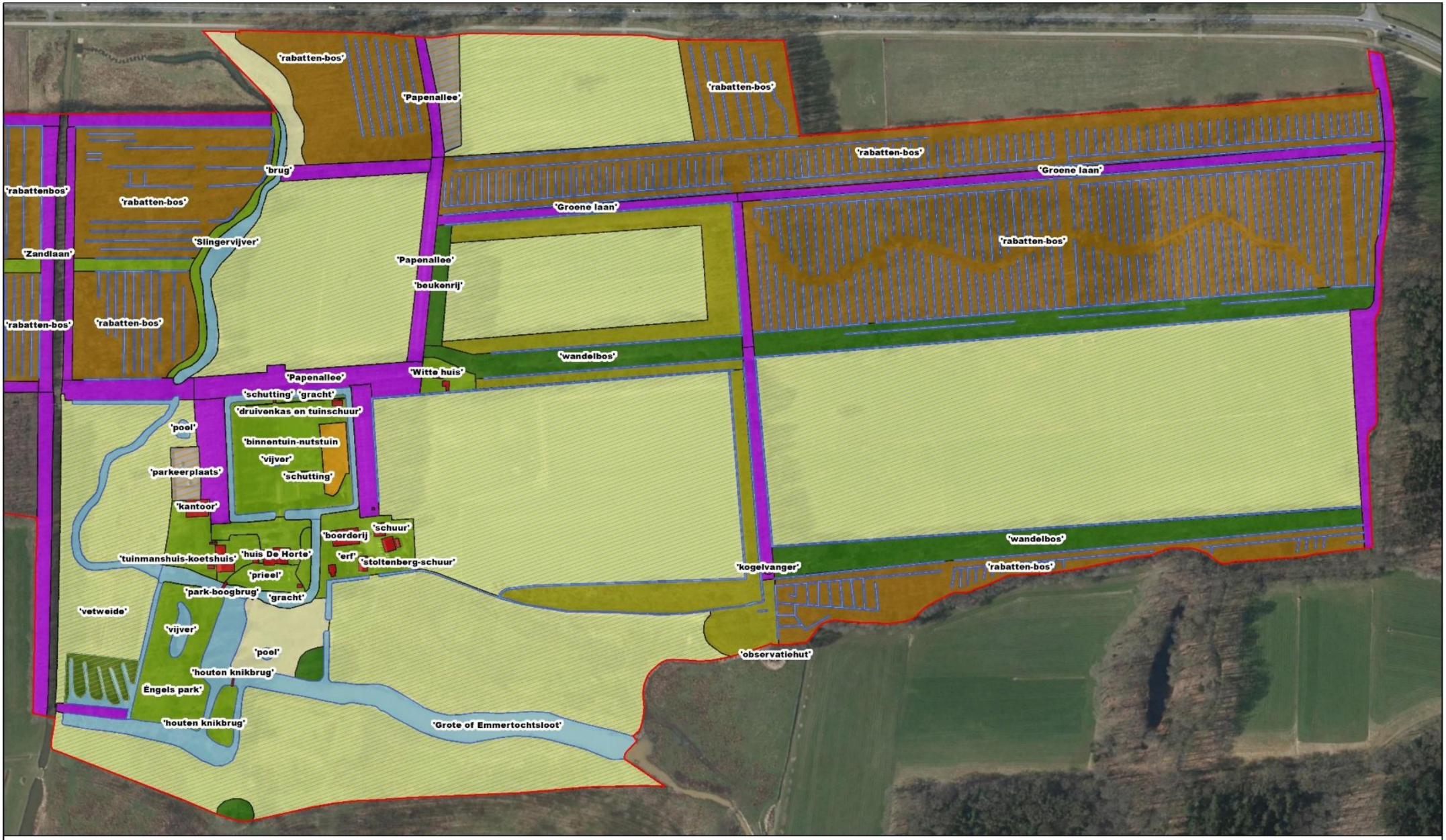
1:2.750

Legenda

grens bescherming complex	landschappelijk element	park	moestuin	landbouwgrond
gebouwen	laan	parkweide	boomgaard	overig bos
hakhout	parkbos	siertuin	waterpartij	overig terrein

0 100 200 400 600 800 Meters

© Groenwacht Nederland: 5 maart 2021

De Horte

Inspectie-indelingenkaart

1:2.750

Legenda

grens bescherming complex	landschappelijk element	park	moestuin	landbouwgrond
gebouwen	laan	parkweide	boomgaard	overig bos
hakhout	parkbos	siertuin	waterpartij	overig terrein

0 100 200 400 600 800 Meters

© Groenwacht Nederland: 5 maart 2021

De Horte

Themakaart: vlakken en lijnelementen
ondergrond: Algemeen Hoogtebestand Nederland

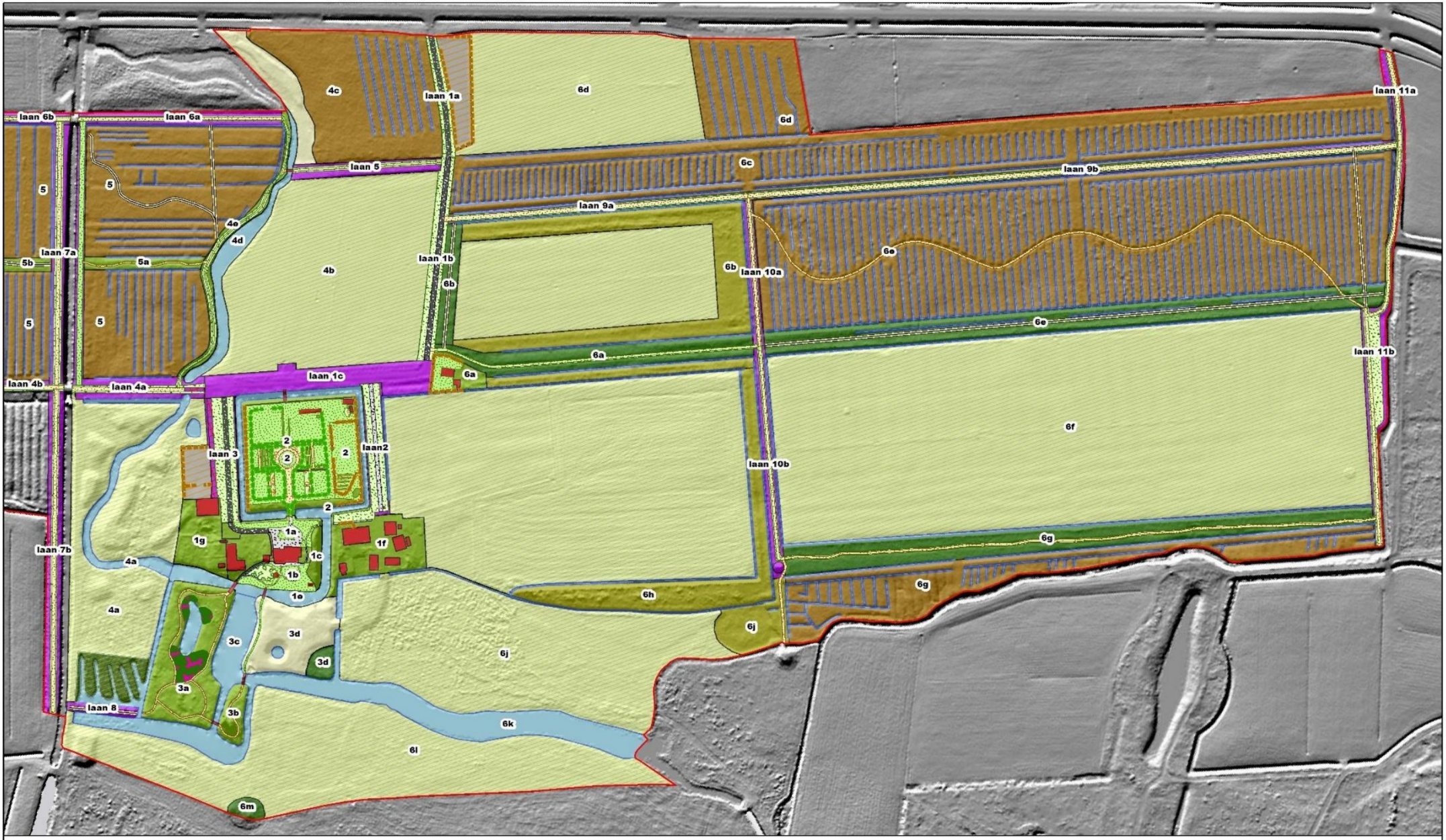
1:2.750

Legenda

- grens bescherming complex
- gebouwen
- hakhout
- landschappelijk element
- laan
- parkbos
- park
- parkweide
- siertuin
- moestuin
- boomgaard
- waterpartij
- landbouwgrond
- overig bos
- overig terrein
- buxus
- beuk
- vervaagd pad
- gazon
- graspad
- berm
- border
- heesters
- rododendron
- zand
- grind
- klinker
- asfalt

0 100 200 400 600 800 Meters

© Groenwacht Nederland: 5 maart 2021

De Horte

Themakaart: vlakken en lijnelementen
ondergrond: Algemeen Hoogtebestand Nederland

1:2.750

Legenda

grens bescherming complex	landschappelijk element	park	moestuin	landbouwgrond	buxus	gazon	border	zand	asfalt
gebouwen	laan	parkweide	boomgaard	overig bos	beuk	graspad	heesters	grind	
hakhout	parkbos	siertuin	waterpartij	overig terrein	vervaagd pad	berm	rododendron	klinker	

0 100 200 400 600 800 Meters

© Groenwacht Nederland: 5 maart 2021